

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2011

Bc. Veronika Mašínová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Porovnání účetního zobrazení leasingu mezi IFRS alternativně US GAAP a českou právní úpravou účetnictví

Comparison of the Leasing Accounting Records between IFRS Alternatively US GAAP and the Czech Accounting Legislation

DP-EF-KFÚ-2011-41

Bc. Veronika Mašínová

Vedoucí práce: Ing. Olga Malíková, Ph.D., Katedra financí a účetnictví

Konzultant: Ing. Daniela Kynclová, metodik účetnictví Škoda Auto a.s.

Počet stran 88

Počet příloh 13

Datum odevzdání: 6. 5. 2011

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci 6. 5. 2011

Bc. Veronika Mašínová

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá porovnáním účetního zobrazení finančního leasingu z pohledu nájemce mezi IFRS alternativně US GAAP a českou právní úpravou účetnictví. Finanční leasing se dle IFRS a US GAAP účetně zachycuje stejným způsobem. V obou těchto systémech je kladen důraz na přednost obsahu před formou, záměrem je zjistit skutečnou ekonomickou realitu. Nájemce odepisuje předmět finančního leasingu, jako kdyby byl jeho vlastníkem. Související účetní operace se zachycují do rozvahy a výsledovky na rozdíl od české legislativy, kde lze předmět finančního leasingu zachytit mimo rozvahu a dochází tak k deformaci ukazatelů rentability a zadluženosti. Nájemce nemůže dle české účetní legislativy předmět finančního leasingu odepisovat. V České republice je upřednostňována právní forma před obsahem. Prostřednictvím vzorového příkladu byly nastíněny rozdíly mezi účetním zobrazením zmiňovaných účetních systémů. Ve výsledku se potvrdila nezbytnost dokončení konvergenčí mezi US GAAP a IFRS v jediný účetní systém pro průhlednost, srovnatelnost výkazů a snížení administrativní náročnosti, stejně jako nutnost postupně harmonizovat českou účetní legislativu s IFRS. Práce nejprve pojednává o ekonomické integraci v Evropě, dále je zachycena harmonizace účetnictví v rámci EU, IFRS/IAS a US GAAP, následují jednotlivé národní regulace účetnictví. Dalším bodem práce je úvod do problematiky finančního leasingu z hlediska nájemce postupně dle jednotlivých účetních systémů. V praktické části jsou prostřednictvím účetní závěrky zanalyzovány rozdíly, které se mezi jednotlivými účetními systémy vyskytují.

Klíčová slova

Účetnictví, česká právní úprava účetnictví, Mezinárodní standardy pro finanční reportování, Americké všeobecně uznávané účetní zásady, Evropská unie, leasing, nájemce, rozvaha, výsledovka.

Summary

This thesis includes comparison of the leasing accounting records between IFRS alternatively US GAAP and the Czech accounting legislation. Financial leasing is entered into books in the same way as IFRS and US GAAP. These two systems insist on priority to the content than form. The aim is to find out the truth economic reality. The leaseholder depreciates the subject of the financial leasing as he would be its owner. Related accounting operations are entered into the balance sheet and into income statement in contrast to Czech accounting legislation, where is the subject of the financial leasing entered out of balance sheet and this fact causes the deformation of profitability and insolvency indexes. In the Czech accounting legislation the leaseholder is not enabled to depreciate the subject of financial leasing. The form is preferred than content in the Czech Republic. The differences between these mentioned systems were applied by an illustrative example. In the end, the necessity of covergency's completion of US GAAP and IFRS into only one system was confirmed for transparency and comparability of specifications and for minimization of administrative costingness. The harmonization of the Czech accounting legislation with IFRS is also very important. The thesis includes the process of economic integration and the harmonization of accounting in European Union, IFRS/IAS and US GAAP, than there are the national regulations. The next point of the thesis is an introduction to accounting of financial leasing in light of leaseholder. All these facts are applied by an illustrative example of financial leasing in light of leaseholder according to referenced accounting systems. The differences of accounting among these accounting systems are demonstrated through income statement and balance sheet.

Key words

Accounting, Czech accounting legislation, International Financial Reporting Standards/ International Accounting Standards, US Generally Accepted Accounting Principles, European Union, leases, leaseholder, statement of financial position (balance sheet), income statement.

Předmluva

Teoretická část této diplomové práce vznikla v rámci výzkumného projektu „Kritické komentáře k vybrané problematice teorie účetnictví a její aplikaci v podmínkách současné účetní regulace“, který byl realizován na Ekonomické fakultě Technické univerzity v Liberci v roce 2010 za finanční podpory ze strany TUL v rámci soutěže na podporu projektů specifického vysokoškolského výzkumu (Studentská grantová soutěž).

Touto cestou bych chtěla poděkovat mé vedoucí práce paní Ing. Olze Malíkové, Ph.D. za její ochotu a trpělivost při zpracování práce a též mé konzultantce paní Ing. Daniele Kynclové za pomoc při zpracování praktické části práce.

V Liberci 6.5. 2011

Veronika Mašínová

Obsah

Prohlášení.....	5
Anotace	6
Summary	7
Předmluva	8
Seznam obrázků.....	11
Seznam tabulek.....	12
Seznam zkratk.....	13
Úvod	15
1 Etapy vývoje harmonizace účetnictví v rámci vývoje EU.....	17
1.1 Vývoj ekonomické integrace v Evropě.....	17
1.2 Harmonizace účetnictví v EU a Evropě.....	22
<i>1.2.1. Mezinárodní účetní standardy IFRS/IAS.....</i>	<i>24</i>
<i>1.2.2 Harmonizace účetnictví v rámci EU .....</i>	<i>31</i>
<i>1.2.3 Harmonizace účetnictví v rámci US GAAP.....</i>	<i>33</i>
<i>1.2.4 Harmonizace účetnictví v České republice .....</i>	<i>37</i>
1.3 Některé z dalších institucí zabývajících se mezinárodní harmonizací	39
1.4 Klasifikace účetních systémů.....	40
2 Národní regulace účetnictví.....	44
2.1 Regulace po linii běžného účetnictví a po linii účetního výkaznictví	44
2.2 Regulace účetnictví v USA.....	44
2.3 Regulace účetnictví v rámci EU	46

2.4 IFRS - celosvětová harmonizace	47
3 Finanční leasing z pohledu nájemce.....	49
3.1 Finanční leasing z pohledu nájemce dle české legislativy	49
3.2 Finanční leasing z pohledu nájemce dle IFRS/IAS	52
3.3 Finanční leasing z pohledu nájemce dle US GAAP	55
3.4 Shrnutí rozdílů mezi účetním zobrazením leasingu z pohledu nájemce mezi IFRS/IAS, českou účetní legislativou a US GAAP.....	57
4 Analýza účetní závěrky v případě finančního leasingu z pohledu nájemce.....	58
4.1 Účetní zobrazení leasingu z hlediska nájemce dle české účetní legislativy	58
4.2 Účetní zobrazení leasingu z hlediska nájemce dle IFRS	64
4.3 Účetní zobrazení leasingu z hlediska nájemce dle US GAAP.....	72
5 Nesoulady ve výkazech.....	73
5.1 Konkrétní srovnání na vzorovém příkladu finančního leasingu z hlediska nájemce	73
Závěr	83
Seznam použité literatury	85
Seznam příloh	88

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1.1: Aktuální struktura Nadace IASCF tvořící a schvalující IFRS .....</i>	26
<i>Obr. 1.2: Zájem zemí o aplikaci IFRS.....</i>	28
<i>Obr. 5.1: Porovnání výsledků hospodaření jednotlivých let .....</i>	76
<i>Obr. 5.2: Kapitálová struktura podniku v letech 20X1 - 20X5 dle české účetní legislativy</i>	78
<i>Obr. 5.3: Kapitálová struktura podniku v letech 20X1 - 20X5 dle IFRS, US GAAP .....</i>	78
<i>Obr. 5.4: Majetková struktura podniku v letech 20X1 – 20X5 dle české účetní legislativy</i>	79
<i>Obr. 5.5: Majetková struktura podniku v letech 20X1 – 20X5 dle IFRS, US GAAP.....</i>	79
<i>Obr. 5.6: Porovnání bilanční sumy jednotlivých let.....</i>	81

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1.1: Nejpodstatnější rozdíly ve finančním výkaznictví .....</i>	30
<i>Tab. 1.2: Rozdíly v rozvaze mezi IFRS a US GAAP .....</i>	35
<i>Tab. 1.3: Rozdíly ve výsledovce mezi IFRS a US GAAP .....</i>	37
<i>Tab. 2.1: Základní předpoklady výkazů .....</i>	45
<i>Tab. 3.1: Odpisové skupiny a doba odpisování.....</i>	50
<i>Tab. 4.1: Splátkový kalendář dle české legislativy .....</i>	60
<i>Tab. 4.2: Účetní deník dle české legislativy .....</i>	61
<i>Tab. 4.3: Splátkový kalendář dle IFRS.....</i>	66
<i>Tab. 4.4: Odúročitel .....</i>	67
<i>Tab. 4.5: Účetní deník dle IFRS .....</i>	67
<i>Tab. 4.6: Splátkový kalendář dle US GAAP .....</i>	72
<i>Tab. 5.1: Struktura nákladů.....</i>	74
<i>Tab. 5.2: Porovnání výsledku hospodaření jednotlivých let .....</i>	75
<i>Tab. 5.3: Porovnání bilanční sumy jednotlivých let.....</i>	80

Seznam zkratek

AICPA	American Institute of Certified Public Accountants – (Americká komora auditorů)
ASBJ	Accounting Standards Board of Japan – (japonská Rada pro účetní standardy)
BAC	Business Accounting Council – (japonská Rada pro účetnictví)
EC	European Communities – (Evropské společenství – ES)
ECB	European central bank – (Evropská centrální banka)
ECSC	European Coal and Steel Community – (Evropské společenství uhlí a oceli)
ECU	European Currency Unit – (Evropská měnová jednotka)
EEC	European Economic Community – (Evropského hospodářského společenství – EHS)
EFRAG	European financial reporting advisory group – (Poradní skupiny pro účetní výkaznictví v Evropě)
EFTA	European Free Trade Association – (Evropské sdružení volného obchodu – ESVO)
EMS	European Monetary System – (Evropský měnový systém)
ERM	European Exchange Rate Mechanism – (Evropský mechanismus směnných kurzů)
ESAE	European Atomic Energy Community (Euratom) – (Evropského společenství atomové energie)
EU	European Union – (Evropská unie)
FASB	Financial Accounting Standard Board – (Výbor pro vydávání standardů finančního účetnictví)
FSA	Financial Services Agency – (japonská Finanční poradní agentura)
G7	Group of Seven – (Skupina sedmi)
IAS	International Accounting Standards – (Mezinárodní účetní standardy)
IASB	International Accounting Standards Board – (Radou pro mezinárodní účetní standardy)

IASC	International Accounting Standards Committee – (Výboru pro tvorbu mezinárodních účetních standardů)
IASCF	International Accounting Standard Committee Foundation – (Nadace Výboru pro mezinárodní účetní standardy)
IFAC	International Federation of Accountants – (Mezinárodní federace účetních)
IFRIC	Interational Financial Reporting Interpretations Committee – (Interpretační výbor mezinárodního účetního výkaznictví)
IFRS	International Financial Reporting Standards – (Mezinárodní standardy finančního výkaznictví)
IOSCO	International Organization of Securities Commissions – (Mezinárodní komisi pro cenné papíry)
ISAR	International Standards of Accounting and Reporting – (Mezinárodní standardy účetnictví a vykazování)
NATO	North Atlantic Treaty Organisation- (Severoatlantická aliance)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
SAC	Standards Advisory Council – (Poradní výbor pro tvorbu standardů)
SEC	Security and Exchange Commission – (Komise pro cenné papíry v USA)
SFAC	Statements of Financial Accounting Concepts
SIC	Standing Interpretations Committee – (Stálý interpretační výbor)
US GAAP	US Generally Accepted Accounting Principles – (americké všeobecně uznávané účetní zásady)

Úvod

Tato práce se zabývá porovnáním účetního zobrazení finančního leasingu z pohledu nájemce dle české účetní legislativy, Mezinárodních standardů finančního výkaznictví - **IFRS**¹ a Amerických všeobecně uznávaných účetních zásad - **US GAAP**². Účetní zachycení leasingu slouží jako prostředek k porovnání účtování mezi zmíněnými účetními systémy. Z důvodu rozsáhlosti tématu se práce nezabývá účtováním finančního leasingu z hlediska pronajímatele. Data, která byla použita ve vzorovém příkladu, jsou smyšlena, stejně jako firma, která je též fiktivní.

Téma této diplomové práce je aktuální z důvodu probíhajících konvergencí mezi IFRS a US GAAP, které by měly být dovršeny rokem 2015 a 2016 s výsledkem jednotného celosvětově akceptovaného systému účtování, zároveň by mělo docházet k harmonizaci české účetní legislativy s IFRS. V současné době již mohou neamerické společnosti registrované na amerických burzách předkládat konsolidované výkazy dle IFRS. Pro americké firmy tato možnost zatím neexistuje. Pro uživatele účetních výkazů bude dokončení tohoto procesu znamenat lepší porovnatelnost výkazů, jejich zprůhlednění a díky zkvalitnění účetního zachycení budou vytvářeny dostatečné podklady pro finanční a investiční rozhodování.

Cílem této práce je zachytit rozdíly v účetním zobrazení finančního leasingu z pohledu nájemce mezi jednotlivými účetními systémy (českou účetní legislativou, IFRS a US GAAP) a zanalyzovat jejich dopady prostřednictvím účetní závěrky.

Pro znázornění byl použit vzorový příklad s postupným zaúčtováním finančního leasingu z pohledu nájemce dle výše zmíněných účetních systémů. V rámci jednotlivého účetního systému byl nejprve vytvořen splátkový kalendář, poté byly zachyceny účetní operace související s finančním leasingem v účetním deníku (pro názornost vždy jen pro první rok). Zbývajících období byla zachycena v přílohách, stejně tak jako hlavní knihy jednotlivých let postupně dle české účetní legislativy, IFRS a US GAAP. Rozdíly v účetním zobrazení finančního leasingu byly zanalyzovány pomocí rozvah a výsledovek jednotlivých let dle

---

¹ V anglickém jazyce psáno **International Financial Reporting Standards**, dále jen **IFRS**.

² V anglickém jazyce psáno **Generally Accepted Accounting Principles**, dále jen **US GAAP**.

výše zmiňovaných účetních systémů. Dále byla zanalyzována struktura nákladů jednotlivých účetních systémů.

V práci je nejprve zachycen vývoj ekonomické integrace a harmonizace účetnictví v Evropě. Dále je nastíněn vznik a vývoj systému IFRS, systému EU, US GAAP a účtování dle legislativy České republiky. Dalším bodem je klasifikace účetních systémů dle deduktivního a induktivního přístupu a národní regulace účetnictví prostřednictvím modelu regulace po linii běžného účetnictví a modelu regulace po linii účetního výkaznictví. V neposlední řadě je zde nastíněn úvod do problematiky spojené s účtováním finančního leasingu z pohledu nájemce dle jednotlivých výše zmíněných účetních systémů. Všechny tyto poznatky jsou následně aplikovány do praktického příkladu finančního leasingu z pohledu nájemce účetně zobrazeného postupně dle jednotlivých účetních systémů. Rozdíly v účtování mezi těmito účetními systémy jsou znázorněny pomocí výsledovky, rozvahy, majetkové a kapitálové struktury.

1 Etapy vývoje harmonizace účetnictví v rámci vývoje EU

V období studené války se západní Evropa politicky posouvala směrem ke konzervatismu. Prosazoval se návrat k tržnímu hospodářství, reprivatizaci, respektování zásad pluralitní demokracie, tedy i levice. Konzervatismus s sebou přinášel potřebu vytvořit novou evropskou spolupráci, tzv. „obnovu staré Evropy“, v návaznosti se vznikem NATO³ a příslibem partnerstvím USA. Společnost se posunula do postindustriální éry spjaté s nejmodernější technikou, svobodným podnikáním, volným trhem, ovlivňováním kapitálového trhu a měnového kurzu (monetarismem), ekonomickým liberalismem v čele s Miltonem Friedmanem. Z nejvyspělejších států se tvoří skupina sedmi zemí tzv. G7⁴ s největším podílem světové průmyslové produkce. V těchto zemích dochází k vysokému tempu růstu. V 50. a 60. letech nastává třetí průmyslová revoluce (postindustriální období) spojená především s vývojem počítačů, softwarů, rozvojem terciální sféry, manažerskou revolucí či rozkvětem malého a středního podnikání. V 60. letech dochází k tzv. ropným šokům spojeným s rostoucí inflací, se zvyšováním nezaměstnanosti související prudkým zvyšováním cen ropy. Od roku 1983 nastává fáze oživení ekonomiky.⁵

Harmonizace v rámci Evropské unie probíhala prostřednictvím funkcionalistické mezinárodní integrace, kdy docházelo nejprve k ekonomickému a poté k politickému propojení států v **pěti integračních stupních**⁶.

1.1 Vývoj ekonomické integrace v Evropě

Největším problémem bránícím vzniku nového evropského hospodářského společenství se jevílo překonání francouzsko-německé nedůvěry a nesympatie. K prolomení vztahů

---

³ Deset evropských států, Kanada a USA podepsaly v dubnu 1949 smlouvu ve Washingtonu o vzniku Severoatlantické aliance za účelem vytvořit společný bezpečnostní systém. Smlouva potvrzuje jejich individuální práva a mezinárodní závazky v souladu s Chartou OSN. V březnu 1999 byla přijata ČR.

⁴ **Group of Seven** se skládala z Francie, Itálie, Japonska, Kanady, Německa, Velké Británie a USA.

⁵ KUKLÍK, J., KUKLÍK, J. Dějiny 20. století, s. 96-115.

⁶ Stupně jsou následující: 1) pásmo volného obchodu, 2) celní unie, 3) společný trh, 4) hospodářská unie, 5) úplná ekonomická unie.

nejvíce přispěl německý kancléř Konrad Adenauer a francouzský ministr Robert Schuman. Schuman 9. května 1950 navrhl plán spolupráce při výrobě a odbytu uhlí a oceli v oblasti západní Evropy, dnes zvaný jako Schumanova deklarace⁷. Návrh byl přijat a zpečetěn podpisem Pařížské smlouvy⁸ v dubnu 1951, čímž vznikla dohoda o vytvoření Evropského sdružení uhlí a ocele⁹. Tak se uskutečnil první krok ve vývoji evropské ekonomické integrace pokračující návrhem zemí Beneluxu v březnu 1957, podpisem Římské smlouvy a vytvořením Evropského hospodářského společenství¹⁰ a Evropského společenství atomové energie¹¹. V platnost tyto smlouvy vešly roku 1958. Později, roku 1967, se pro tuto trojici společenství¹² vžil název Evropské společenství¹³, což určilo přechod od hospodářské unie k unii politické.¹⁴

V lednu 1958 zahajuje svoji činnost Evropská investiční banka se sídlem v Lucembursku a Hospodářský a sociální výbor s centrálou v Bruselu. V červenci roku **1959** zakládá Velká Británie spolu s Rakouskem, Dánskem, Norskem, Portugalskem, Švýcarskem a Švédskem **Evropské sdružení volného obchodu**¹⁵. Tato mezinárodní hospodářská organizace byla založena ve Stockholmu za účelem odstranění cel a kvantitativního omezení dovozu a vývozu zboží, čímž vznikl *první integrační stupeň*. V červenci **1968** dochází v šesti evropských státech k odstranění vnitřního cla na dovážené zboží a ke vzniku jednotného celního tarifu zemí ES vůči ostatním zemím. Vznikl *druhý integrační stupeň*, posunem z pásma volného obchodu k počátku **celní unie**. Hospodářská situace zemí zapojených do

---

⁷ Později se 9. květen slaví jako „Den Evropy“.

⁸ Tato smlouva vstoupila v platnost roku 1952, čímž bylo založeno **Evropské společenství uhlí a oceli** (European Coal and Steel Community - ECSC). Vznikl počátek evropské integrace. Zakládajícími členy se staly Francie, SRN, Itálie, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko.

⁹ Dále v textu **ESUO**, zvané též Montánní unie. Cílem tohoto sdružení bylo dosáhnout růstu zaměstnanosti, ekonomického rozvoje a racionalizace výroby pomocí společného trhu bez diskriminace. Tato smlouva trvala celých padesát let, od roku 1952 do 2002.

¹⁰ Dále v textu **EHS**, (European Economic Community - EEC). Hlavní myšlenkou EHS byl společný trh, volný pohyb osob, zboží a služeb přes hranice.

¹¹ Dále v textu **ESAE**, (European Atomic Energy Community - Euratom). Cílem ESAE bylo podporovat atomový výzkum.

¹² Tímto společenstvím je míněno spojení ESUO, EHS a ESAE.

¹³ Dále v textu **ES**, (European Communities - EC).

¹⁴ **Euroskop** - věcně o Evropě [online]. Praha 1. Vláda České republiky, c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie integrace EU. Dostupný z WWW:< <http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>>.

¹⁵ Dále v textu **ESVO**, (European Free Trade Association - EFTA). Sídlo ESVO je v Ženevě.

ES se rychlým způsobem výrazně zlepšovala, proto nebylo divu, že i další země měly zájem o členství.¹⁶

V dubnu 1972 je vytvořen první krok k zavedení eura, tzv. mechanismus směnných kurzů (ERM¹⁷). Následující rok (1973) Dánsko, Irsko a Velká Británie vystupují z ESVO a vstupují do ES. 22. července 1975 vzniká Účetní dvůr na základě Smlouvy o finančním hospodaření Společenství se sídlem v Lucembursku. V roce 1978 se v rámci schválení a zavedení Evropského měnového systému¹⁸ zavádí též již zmiňovaná zúčtovací měnová jednotka ECU. V roce 1979 vzniká Evropský parlament se sídlem ve Štrasburku, jehož členové jsou voleni přímou cestou.¹⁹

Roku 1981 vstupuje do ES Řecko a v roce 1986 i Španělsko a Portugalsko. V témže roce, tj. 1986, jsou za účelem dokončení jednotného vnitřního trhu přijaty dva dokumenty Bílá kniha a Jednotný evropský akt, které měly za úkol odstranit rozdíly ve vnitrostátních předpisech do šesti let. V červenci 1987 nabyl platnosti tzv. **Jednotný evropský akt**²⁰, který měl vytvořit vnitřní trh mezi členskými zeměmi ES do konce roku 1992. Vnitřní trh byl vymezen jako prostor bez vnitřních ekonomických hranic se zajištěním čtyř fundamentálních svobod: volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu. Tímto krokem byl vytvořen společný trh, *třetí stupeň ekonomické integrace*.

---

¹⁶ Euroskop - věcně o Evropě [online]. Praha 1. Vláda České republiky, c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie integrace EU. Dostupný z WWW:< <http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>>.

Finance.cz – poznejte hodnotu informace [online]. Brno. Finance media a.s., c2011 [cit. 2011-06-05]. Jednotná měna Euro. Dostupný z WWW:< <http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/euro/>>.

Evropa – EU v kostce [online]. Evropská unie. c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie Evropské unie. Dostupný z WWW:< http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

¹⁷ Evropský mechanismus směnných kurzů, (European Exchange Rate Mechanism - ERM). Po roce 1945 byl založen **Mezinárodní měnový fond**, jehož členské země vázaly stabilními kursy své měny na americký dolar. USA jako jediná zabezpečovaly zlaté krytí své měny. Rozpad tohoto tzv. **brettonwoodského systému** v 70. letech přiměl členské státy ES ke změně systému stabilizace směnných kursů. Nově zavedený ERM spočíval na fixaci směnných kursů měn členských států a na závazcích centrálních bank k intervencím na trzích. Neudržitelné kursy se napravovaly dohodnutými devalvacemi či revalvacemi. ECU (Evropská měnová jednotka) se zavedla roku 1978 jako zúčtovací účetní jednotka pro vedení hospodaření ES, zejména pro financování společné zemědělské politiky, kdy její hodnotu určoval koš měn všech členských států. Nebyla skutečnou měnou, nebyla emitována. Běžně se v ní však vyjadřovaly soukromé závazky.

¹⁸ European Monetary System - EMS.

¹⁹ Evropa – EU v kostce [online]. Evropská unie. c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie Evropské unie. Dostupný z WWW:< http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

²⁰ Jinak řečeno též Akt o jednotné Evropě se řadí mezi klíčové smlouvy ES a představuje první revizi Římských smluv. Businessinfo.cz – Oficiální portál pro podnikání a export. Praha. Czech Trade. c2011 [cit. 2011-06-05]. Slovník pojmů Evropské unie. Dostupné z WWW:<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/j/jednotny-evropsky-akt/1000703/55002/>>.

V únoru 1992 je pak podepsána **Maastrichtská smlouva**²¹, předurčující *čtvrtý integrační stupeň*, tzv. **ekonomickou unii**. Dále byl vytvořen Evropský hospodářský prostor²². V lednu 1995 vstupují do EU další členové původní ESVO, a to Rakousko, Švédsko, Finsko a již sjednocené Německo (1990).

V březnu 1995 vstupuje v platnost v Belgii, Francii, Lucembursku, Německu, Nizozemí, Portugalsku a Španělsku tzv. Schengenská dohoda²³, v červnu 1997 pak dochází k podpisu Amsterodamských smluv a v prosinci téhož roku jsou zahájena přístupová jednání dalších deseti států²⁴ střední a východní Evropy. V lednu 1999 je jednotná měna euro zaváděna postupně ve dvanácti zemích EU²⁵ zatím pouze pro potřeby obchodování na finančních trzích. **Eurobankovky a euromince** jsou zaváděny teprve až v **lednu 2002** ve více než 80 miliardách kusů. V roce 1998 byla založena Evropská centrální banka (ECB) s cílem zavést a spravovat jednotnou měnu euro a zajišťovat hladký chod platebních systémů. Tímto byl dovršen *pátý integrační stupeň*.

1. května 2004 přistupují do EU **Česká republika**, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Polsko, Kypr, Malta, Slovensko a Slovinsko. V říjnu 2004 podepisuje 25 stávajících členů EU Smlouvu o Ústavě pro Evropu²⁶. V lednu 2007 vstupují další dvě země Rumunsko a Bulharsko, tedy celkem je už 27 členů. Potencionální kandidáti pro členství v EU jsou Chorvatsko, Makedonie a Turecko.²⁷ V prosinci 2007 všichni stávající členové podepisují Lisabonskou smlouvu, která doplňuje předchozí smlouvy nejvýrazněji v otázkách klimatu, bezpečnosti a udržitelného vývoje.²⁸

---

²¹ Tato smlouva vstoupila v platnost 1. listopadu 1993 přicházející s jasnými pravidly pro budoucí jednotnou měnu a zahraniční politiku, od této chvíle se dané společenství nazývá **Evropská unie**.

²² Dále v textu EHP, (European Economic Area - EEA), založený 2. května 1992 v Portu s cílem vytvořit takový hospodářský prostor, v rámci něhož by se členské země ESVO začlenily do vnitřního trhu ES.

²³ Tato dohoda se týkala volného cestování mezi členskými zeměmi bez pasových kontrol.

²⁴ Jednalo se o státy Bulharsko, Českou republiku, Estonsko, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko, Kypr a Maltu.

²⁵ Jednalo se o tyto státy: Belgie, Německo, Řecko, Španělsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko a Finsko.

²⁶ Evropská Ústava vymezuje, které pravomoci se členské státy rozhodly společně sdílet. EU má a bude mít pouze takové pravomoci, které se jí suverénní členské státy rozhodnou svěřit.

²⁷ Státy-EU.kvalitně.cz [online]. Praha. Node Thirty Three. c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie EU v datech. Dostupný z WWW:< <http://staty-eu.kvalitne.cz/historie-EU.html>>.

²⁸ Euroskop - věcně o Evropě [online]. Praha 1. Vláda České republiky, c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie integrace EU. Dostupný z WWW:< <http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>>.

Finance.cz – poznejte hodnotu informace [online]. Brno. Finance media a.s., c2011 [cit. 2011-06-05]. Jednotná měna Euro. Dostupný z WWW:< <http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/euro/>>.

Dne 1. prosince 2009 se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost se **Evropská rada**²⁹ stala jedním z orgánů EU. Jejím předsedou je nyní Herman Van Rompuy z Belgie s funkčním obdobím dva a půl roku. Evropská rada vymezuje obecné politické směry a priority Evropské unie, nevykonává však legislativní funkci. Prostřednictvím **Rady Evropské unie** ministři jednotlivých členských států projednávají návrhy právních předpisů EU a společně s Parlamentem rozhodují o jejich přijetí. Předsednictví Rady vykonává vždy po dobu šesti měsíců postupně každý členský stát. Od ledna do června 2011 předsedá Radě EU Maďarsko, následovat bude Polsko.³⁰ Jediným přímo voleným orgánem Evropské unie je **Evropský parlament**. Skládá se ze 736 poslanců. Poslanci jsou voleni každých pět let voliči ve všech 27 členských státech Evropské unie. Parlament hraje aktivní úlohu při tvorbě právních předpisů například v oblasti ochrany životního prostředí, práv spotřebitelů, dopravy a volného pohybu pracovníků, kapitálu, služeb a zboží. Parlament má rovněž společně s Radou pravomoc rozhodovat o ročním rozpočtu Evropské unie. Výkonným orgánem EU je **Evropská komise**, předkládá návrhy evropských právních předpisů a má na starosti praktické provádění politik EU a rozdělování finančních prostředků, hájí zájmy unie jako celku a dbá na to, aby všechny členské státy dodržovaly evropské smlouvy. V období 2010 až 2014 je jejím předsedou José Manuel Barroso z Portugalska.³¹

Orgány EU si nemohou samy stanovit své pravomoci a způsoby, jak je budou naplňovat. Nejsou ústavodárnými orgány ani monopolními držiteli politické moci. Jejich pravomoc je odvozena z vůle demokraticky zvolených a kontrolovaných vlád členských států. Z tohoto důvodu byla členskými státy sepsána a schválena Ústava EU, ke které jsou členské státy vázány. Z právního hlediska v EU existuje právo primární a sekundární. Primární právo je tvořené z hlavní části zakládajícími smlouvami³² a tvoří výchozí základ pro vznik práva sekundárního. Sekundární právo je spojeno s tvorbou **nařízení**³³, **směrnic**³⁴, **rozhodnutí**³⁵,

---

Evropa – EU v kostce [online]. Evropská unie. c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie Evropské unie. Dostupný z WWW:<http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

²⁹ Evropská rada byla vytvořena v roce 1974 a měla představovat neformální fórum pro diskusi hlav států a předsedů vlád. Oficiální status přiznala Evropské radě teprve Maastrichtská smlouva.

³⁰ Education and Training 2020 [online]. Aktuality. c2011 [cit. 2011-06-05]. Polské předsednictví v Radě EU. Dostupný z WWW:<<http://www.et2020.cz/eu-aktuality-detail.php?id=23>>.

³¹ Evropa – EU v kostce [online]. Evropská unie. c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie Evropské unie. Dostupný z WWW:<http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

³² Jde především o smlouvy vzniklé při zakládání EHS, Euroatomu, ESUO a EU ve znění aktualizovaném posledními novelami.

³³ **Nařízení** jsou obecně a přímo závazná. Vztahují se na všechny účastníky EU, stávají se součástí jejich právního řádu ihned po svém schválení. V rozporu se zákony některého členského státu mají přednost.

stanovisek a doporučení³⁶ o jeho schválení rozhoduje Rada EU, Evropský parlament nebo i Evropská komise.³⁷

1.2 Harmonizace účetnictví v EU a Evropě

S ohledem na vývoj Evropské unie, spojený s ekonomickou globalizací, bylo nezbytně nutné pracovat na harmonizaci účetnictví, mezinárodním sjednocování pravidel účetnictví, s cílem tvorby kvalitních podkladů pro podnikatelská rozhodnutí, poskytování dotací, podpor nebo grantů. První mezinárodní účetní standardy vznikaly v **70. letech 20. století** prostřednictvím Výboru pro tvorbu mezinárodních účetních standardů³⁸ – **IASC**, založeného roku 1973. Tato nezávislá soukromá profesní organizace vznikla na základě dohod profesních účetních institucí z Kanady, USA, Mexika, Japonska, Francie, Německa, Velké Británie, Irska, Austrálie a Nizozemí, spojovaná se jménem lorda **Henryho Bensona**³⁹. Konzultativní roli měly na starost mezinárodní organizace pro burzy, finance, banky, obchod, právo, také Světová banka, EU, OECD a další. IASC zahájil svou činnost ještě předtím, než vznikly první direktivy EU. V dané době byla tato organizace, zabývající se mezinárodní harmonizací, považována za nejvýznamnější. Cílem IASC bylo především mezinárodní sladění účtování a sestavování účetních výkazů na popud vzniku mezinárodních společností a obchodu s cennými papíry na burzách. Fakt, že se sídlo IASC nacházelo v Londýně, zpočátku značně ovlivnilo vývoj standardů, opírajících se o účetní praxi VB, USA, Kanady či Austrálie.⁴⁰

---

³⁴ **Směrnice** zavazují členské státy uskutečnit ke stanovenému datu změny ve svém právním řádu, aby si právo jednotlivých států neodporovalo a poskytovalo srovnatelnou úroveň ochrany.

³⁵ **Rozhodnutí** jsou závazná pouze pro adresované subjekty.

³⁶ **Stanoviska a doporučení** nejsou právně závazná.

³⁷ Businessinfo.cz – Oficiální portál pro podnikání a export. Praha. Czech Trade. c2011 [cit. 2011-06-05]. Slovník pojmů Evropské unie. Dostupné

z WWW:<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/j/jednotny-evropsky-akt/1000703/55002/>>.

³⁸ V anglickém jazyce psáno **International Accounting Standards Committee**, dále v textu **IASC**.

³⁹ Tento významný britský účetní, zakladatel firmy Coopers & Lybrand, prezident *Institute of Chartered Accountants in England & Wales*, je spojován se založením IASC. Roku 1973 se stal prvním předsedou IASC.

⁴⁰ KOVANICOVÁ, D., Abeceda účetních znalostí pro každého, s. 121-135.

Evropská komise se v 70. letech také začala zabývat harmonizací účetnictví v rámci EU prostřednictvím vydávání směrnic pro oblast účetnictví. Přestože se pomocí směrnic EU docílilo značného pokroku ve sjednocování finančního účetnictví, Komise pro cenné papíry v USA⁴¹ – **SEC** neuznala informace plynoucí z takto zpracovaných výkazů za dostatečně spolehlivé pro registraci na mimoevropských burzách. Evropská komise se pokoušela tyto spory řešit různými způsoby od navrhování dohod přes novelizace směrnic až k vytvoření Nadace Výboru pro mezinárodní účetní standardy⁴² – **IASCF**. Kvalita a srovnatelnost výkazů se sice stále zlepšovaly, ale ne v dostatečné míře. K výraznému posunu došlo až v roce 1995 při vzniku nové harmonizační strategie. Evropská komise umožnila od tohoto roku sestavovat konsolidované účetní závěrky dle Mezinárodních účetních standardů⁴³ – **IAS** vytvořené **IASC**. **IASC** společně s Mezinárodní komisí pro cenné papíry⁴⁴ – **IOSCO** začaly formovat sadu standardů, dle kterých se řídí společnosti, které chtějí vstoupit na mimoevropské burzy cenných papírů a být jimi akceptovány. Souběžně s **IAS** však nadále platily směrnice EU, jež se však svým obsahem značně lišily, proto byly vydány tzv. **Interpretační sdělení** se záměrem docílit souladu s **IAS** týkající se **čtvrté direktivy**⁴⁵ z roku 1978, **sedmé direktivy**⁴⁶ z roku 1983 a **směrnice týkající se bank** a ostatních finančních institucí z roku 1986. Další revize proběhly v roce 2000. Kromě novelizace směrnic tato nová strategie již přímo požadovala dodržování **IAS** při sestavování konsolidovaných účetních závěrek s registrací na mimoevropských burzách cenných papírů. 11. září 2002 vyšlo **Nariadení Evropského parlamentu a Rady**, které ukládalo společnostem registrovaným na kapitálových trzích v EU povinnost sestavovat konsolidovanou účetní závěrku podle **IAS** od roku 2005, dále společnostem registrovaným na kapitálových trzích mimo EU (sestavujících účetní závěrky dle jiných uznávaných standardů) uložilo povinnost přejít na **IAS** od roku 2007 a

---

⁴¹ V anglickém jazyce psáno **Securities and exchange commission**, dále jen **SEC** je regulační orgán USA založen roku 1934. Trh cenných papírů je v USA regulován pomocí čtyř stupňů. Tyto stupně tvoří investiční firmy, samoregulační organizace, Komise pro cenné papíry a burzy a Kongres USA.

U.S. Securities and Exchange Commission [online]. Washington DC. SEC, c2011 [cit. 2011-06-05]. What we do. Dostupný z WWW:<<http://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml>>.

⁴² V anglickém jazyce psáno **International Accounting Standard Committee Foundation**, dále jen **IASCF**.

⁴³ V anglickém jazyce psáno **International Accounting Standards**, dále jen **IAS**.

⁴⁴ V anglickém jazyce psáno **International Organization of Securities Commissions**, dále jen **IOSCO**.

⁴⁵ Čtvrtá direktiva z roku 1978 se zabývá individuální účetní závěrkou.

⁴⁶ Sedmá direktiva z roku 1983 se zabývá konsolidovanou účetní závěrkou.

společnostem, které mají kótované pouze dluhové cenné papíry, uložilo povinnost začít používat IAS též od roku 2007.⁴⁷

1.2.1. Mezinárodní účetní standardy IFRS/IAS

Jak již bylo zmíněno, výbor IASC byl založen roku 1973 jako nezávislá soukromá profesní organizace vydávající standardy IAS. Od roku 1983 se k IASC připojila Mezinárodní federace účetních⁴⁸ – **IFAC**. Činnost IASC řídila tehdy třináctičlenná **Rada**, jmenovaná členy IFAC. Financování chodu IASC bylo zprostředkováno prostřednictvím podpor poskytovaných Radou a pomocí příspěvků od IFAC a dalších finančních institucí, dále pak z prodeje publikační činnosti. Roku 1995 vzniká tzv. **poradní sbor**, složený z řad odborníků z oblasti účetnictví, za účelem vykazovat činnost Rady v roční zprávě, zapojit veřejnost do činnosti IASC a konečně získat finanční zdroje pro udržení nezávislosti organizace. V roce 1997 vzniká zásluhou Rady tzv. Stálý interpretační výbor⁴⁹ – **SIC** s úkolem řešit sporné účetní situace, jejichž řešení bylo v praxi nejednoznačné a sjednocovat postupy v rámci již existujících standardů. Vydávané standardy nesly od počátku vzniku označení **IAS**. V roce 2001 došlo k nahrazení IASC tzv. Radou pro mezinárodní účetní standardy⁵⁰ – **IASB** a k transformaci SIC v tzv. Interpretační výbor mezinárodního účetního výkaznictví⁵¹ – **IFRIC**. Po této změně se standardy nazývají Mezinárodní standardy finančního výkaznictví⁵² – **IFRS** a od roku 2009 vznikají i **IFRS for SMEs**⁵³. Stávající IAS jsou ovšem dále v platnosti, ale již nejsou vytvářeny další, pouze se novelizují ty stávající. Koncem roku 1999 se IASC stává subjektem blízkým nadaci řízeným správcí nazývaný **IASCF**, zajišťující různé zdroje financování pro udržení chodu. Aktuálně (tedy k roku 2010) je v čele nadace 22 správců složených z šesti evropských, šesti severoamerických, šesti asijských, jednoho afrického,

---

⁴⁷ ŽÁROVÁ, M. Jednotné účetní výkaznictví v Evropě. Právo ústavní a správní [online]. 2011 [cit. 2011-06-05]. Dostupný z WWW:<http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/pravo-ustavni-a-spravni/art_3707/jednotne-ucetni-vykaznictvi-v-evrope.aspx>.

⁴⁸ V anglickém jazyce psáno **International Federation of Accountants**, dále jen **IFAC**.

⁴⁹ V anglickém jazyce psáno **Standing Interpretations Committee**, dále jen **SIC**, který byl poté v roce 2001 znovuoustaven jako **IFRIC**.

⁵⁰ V anglickém jazyce psáno **International Accounting Standards Board**, dále jen **IASB**.

⁵¹ V anglickém jazyce psáno **Interational Financial Reporting Interpretations Committee**, dále jen **IFRIC**.

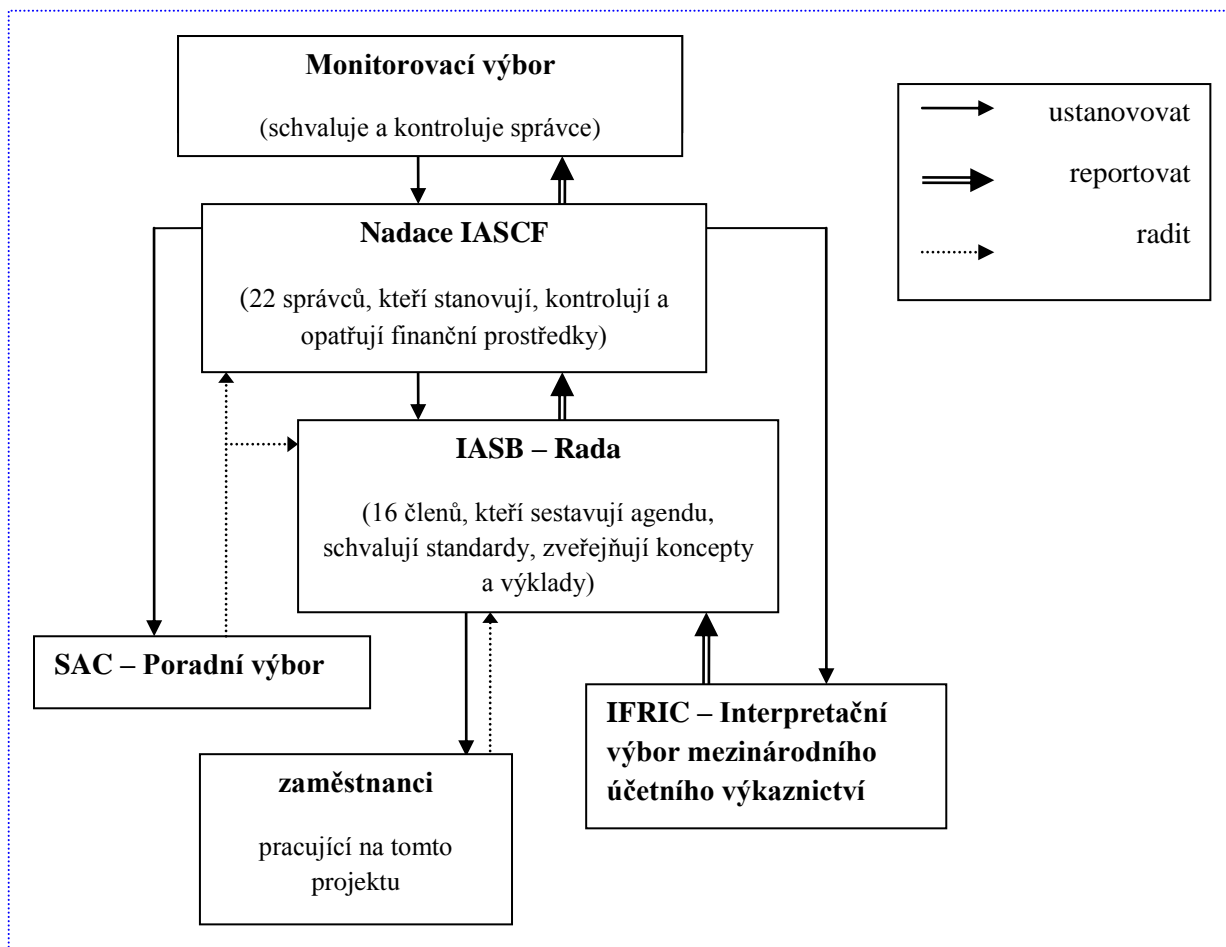
⁵² V anglickém jazyce psáno **International Financial Reporting Standards**, dále jen **IFRS**.

⁵³ Z anglického **Small and Medium Entrepreneurs** přeloženo do českého jazyka jako **Malé a střední podnikání**.

jednoho jihoamerického a dvou z ostatních oblastí pro zajištění územní vyváženosti. Správci jsou voleni do funkcí na tři roky s možným obnovením, mají právo jmenovat členy nově přetransformované **IASB** s nynějšími 16 členy, dále členy Poradního sboru⁵⁴ – **SAC** a v neposlední řadě i členy **IFRIC**. IFRS jako normotvorný článek IASB mimo jiné konzultuje se širokou škálou uživatelů. G20 potvrdila důležitost tohoto procesu a snahy vytvořit nezávislé jednotné standardy ve veřejném zájmu. Správci jsou odpovědní za dosazení vhodných členů a vytvoření vhodné a fungující **organizační struktury**. Aktuální struktura Nadace IASCF je zachycena na obrázku (1.1).

---

⁵⁴ V anglickém jazyce psáno **Standards Advisory Council**, dále jen **SAC**.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Deloitte IAS plus [online]. Deloitte Global Services Limited, c2011 [cit.2011-06-05]. The IASB Structure. Dostupný z WWW:<<http://www.iasplus.com/restruct/restruct.htm#diagram>>.

Obr. 1.1: Aktuální struktura Nadace IASCF tvořící a schvalující IFRS

Monitorovací výbor (Monitoring board), tvořený tržními autoritami, byl založen na zasedání v Indii v lednu 2009 na základě rozhodnutí rozšířit odpovědnost i do vrstev veřejnosti. Členové tohoto výboru jsou např. **IOSCO**, Evropská komise, Japonská Agentura finančního servisu⁵⁵ – **JFSA** a **SEC**. Rada plní bezpečnostní funkci, kontroluje chod navrhování a schvalování IFRS, schvaluje přidělování správcovských funkcí a

⁵⁵ V anglickém jazyce psáno **Financial Services Agency of Japan**, dále jen **JFSA**.

sleduje, jestli správci plní své povinnosti s ohledem na ochranu investorů a trhu. Se správci se členové monitorovacího výboru scházejí jednou za rok.⁵⁶

Nadace IASCF je nezávislá nezisková soukromá organizace působící pro veřejnost, financována z prodeje publikační činnosti a z poplatků za přístup k vybraným informacím na webových stránkách. Mezi hlavní cíle jejího působení patří rozvinout, zkvalitnit a dosáhnout mezinárodní akceptace IFRS a nadále podporovat používání standardů v praxi, a to i v rámci malého a středního podnikání k výsledné vysoké kvalitě účetních výkazů. Je to normotvorný článek IASB. Jak již bylo zmíněno, v čele organizace působí aktuálně 22 správců, kteří se scházejí většinou na dva dny čtyřikrát za rok, každý člen má pouze jeden hlas. Jednání jsou veřejně přístupná. Správci mají pravomoc stanovovat členy IASB, IFRIC a SAC a vedou průběh jednání. Dalším jejich úkolem je zabezpečit financování a každoročně schválit rozpočet. Správci mají povinnost informovat Monitorovací výbor. Správci dále kontrolují, spravují a zajišťují finanční stránku IASB a IFRIC, které vytvářejí normy.⁵⁷

IASB – Rada pro mezinárodní účetní standardy vznikla roku 2001 jako nezávislá organizace odpovídající za tvorbu globálně platných účetních standardů. Původní označení standardů IAS se v důsledku transformace mění v označení IFRS. Do té doby vzniklé standardy IAS jsou nadále platné se stávajícím označením, pouze jsou novelizovány. Nově vzniká i termín IFRS for SMEs neboli IFRS pro malé a střední podnikání. Všechna jednání IASB jsou veřejně přístupná. IASB úzce spolupracuje s akcionáři, investory, analytiky a účetními profesionály z celého světa. Aktuálně se Rada skládá z 16-ti členů, z nichž 13 pracuje na plný úvazek. Každý člen má jeden hlas. Členové Rady schvalují nové standardy a změny v již vytvořených, dále publikují veřejnosti návrhy i konečnou verzi interpretací, jimiž se zabývá IFRIC. Aby byl standard schválen, je zapotřebí minimálně 10 souhlasů členů Rady.

IFRIC – Výbor pro interpretaci mezinárodního účetního výkaznictví, jež je součástí IASB v čele se 14 členy různých zemí a profesí dosazenými správci, vznikl v březnu 2002.

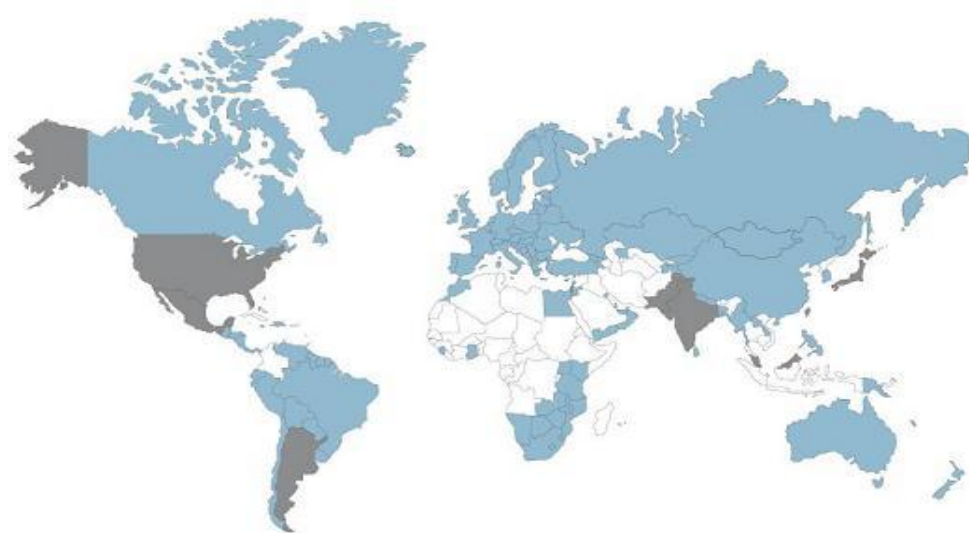
⁵⁶ Deloitte IAS plus [online]. Deloitte Global Services Limited, c2011 [cit. 2011-06-05]. The IASB Structure. Dostupný z WWW:< <http://www.iasplus.com/restruct/restruct.htm> >.

⁵⁷ Deloitte IAS plus [online]. Deloitte Global Services Limited, c2011 [cit. 2011-06-05]. The IASB Structure. Dostupný z WWW:< <http://www.iasplus.com/restruct/restruct.htm> >.

Povinností tohoto výboru je formou interpretací vytvářet pravidla umožňující pomocí jednotného pojetí IFRS řešit sporné případy. IFRIC čtvrtletně vydává publikaci zvanou „Insight“ obsahující aktuální informace probíhajících projektech. Zasedání jsou veřejnosti přístupná.

SAC – *Poradní sbor* je též jmenován správcí. Průměrně je tvořen 40-ti členy s tříletým funkčním obdobím. Poradní sbor umožňuje odborné veřejnosti podávat návrhy s tématy, které by měly být projednávány IASB. Sbor zpětně informuje o dopadech navrhovaných standardů, předkládá účetní závěrky a poskytuje poradní služby správcům a **IASB**.

V následujícím obrázku (1.2) jsou vyznačeny země, které již IFRS používají a nebo o jeho použití usilují.

Zdroj: IASB [online]. IFRS Foundation 2011, c2011 [cit. 2011-06-05]. Audit implication of IFRS. Dostupný z WWW:< <http://www.iasb.co.uk/>>.

Obr. 1.2: Zájem zemí o aplikaci IFRS

Od roku 2001 vyjádřilo zájem o aplikaci IFRS více než 100 zemí. Na obrázku 1.2 znázorňují modré plochy země, které již pracují s IFRS nebo jsou jim povoleny. Šedé části mapy zachycují země, které o standardy usilují.

IFRS nenařizuje ani nedoporučuje žádné konkrétní účetní postupy. Tento systém je založen na zásadách, takže neexistuje jediný správný postup při jeho aplikaci. Cílem je zachytit věrně a pravdivě skutečnou finanční pozici. Účetními výkazy, jejich sestavováním, předkládáním a zveřejňováním se zabývá Koncepční rámec pro sestavování a předkládání účetní závěrky, dále IAS 1⁵⁸, IAS 7⁵⁹ a IAS 8⁶⁰. Po ukončení každého účetního období je povinností podniků předložit uživatelům rozvahu, výsledovku, cash flow, výkaz o změnách ve vlastním kapitálu a přílohy k účetním výkazům, ve kterých jsou uvedena použitá účetní pravidla a komentáře.

IFRS byly historicky vytvořeny za cílem stát se jediným mezinárodně účinným účetním systémem určeným primárně pro obchodované jednotky. V září 2002 byl přijat konvergenční plán s cílem přiblížit pravidla US GAAP a IFRS a co nejvíce eliminovat rozdílná řešení. V dubnu 2005 se rozjel další projekt s cílem přijetí IFRS americkou Komisí pro cenné papíry. Od tohoto roku požaduje Evropská komise od účetních jednotek obchodovaných na evropském trhu účtování v souladu s IFRS. V červenci 2007 byl vydán návrh na přijetí IFRS pro neamerické společnosti. Tento návrh byl v prosinci téhož roku přijat a od roku 2008 aplikován. Koncem roku 2008 přijala americká SEC IFRS i pro vybrané americké společnosti s tím, že se budou postupně přidávat i další firmy. Od 1.1.2011 se v České republice rozšířila možnost dobrovolně účtovat dle IFRS pro společnosti, které mají své mateřské společnosti v zahraničí. Celý konvergenční proces mezi IFRS a US GAAP by měl být zakončen rokem 2015 a 2016, kdy již všechny americké firmy budou muset používat IFRS.⁶¹ Postupně by mělo také docházet k harmonizaci české účetní legislativy s IFRS.

---

⁵⁸ IAS 1 se týká předkládání účetní závěrky, definuje věrné zobrazení, zásady trvání podniku, aktuálnosti, srovnatelnost atd.

⁵⁹ IAS 7 se týká výkazů peněžních toků.

⁶⁰ IAS 8 se týká účetních pravidel, změn v účetních odhadech a chyb.

⁶¹ WALTON, P., AERTS, W., Global financial accounting and reporting principles and analysis, s. 485- 495.

Vybrané rozdíly mezi IFRS/IAS a českou účetní legislativou

Aktiva a pasiva se dle IFRS/IAS v rozvaze⁶² zobrazují odděleně na krátkodobá a dlouhodobá. U krátkodobého aktiva se předpokládá doba realizace do 12 měsíců od rozvahového dne. Ostatní položky jsou dlouhodobé. Míra regulace rozvahy je v případě IFRS/IAS nižší než podle české legislativy. Není předepsán přesný obsah ani struktura rozvahy, pouze její minimální obsah. Výkazy sestavené dle IFRS/IAS lépe odrážejí skutečné podmínky daného podniku. Zachycení věrného a pravdivého zobrazení IFRS/IAS se značně liší od české legislativy. Dle české legislativy je nutné postupovat podle zákona a souvisejících předpisů. Standardy IFRS se odklánějí od tohoto striktního přístupu a naopak upřednostňují věrné zobrazení reality, přísněji nahlízejí na srovnatelnost výkazů. Česká legislativa v otázce srovnatelnosti vyžaduje pouze zveřejnění případných dopadů v příloze k výkazům za běžné období. Odlišnosti však lze nalézt i v případě pojetí srozumitelnosti a významnosti. Česká legislativa připouští vynechání informace pro nesrozumitelnost, standardy IFRS/IAS tuto situaci vůbec nepřipouštějí. V následující tabulce (1.1) jsou zachyceny nejpodstatnější rozdíly ve finančním výkaznictví.

Tab. 1.1: Nejpodstatnější rozdíly ve finančním výkaznictví

	Česká legislativa	IFRS/IAS
Rozsah a soubor zveřejňovaných výkazů	postačují rozvaha a výsledovka	nutná rozvaha, výsledovka, cash flow a výkaz o změnách vlastního kapitálu
Míra regulace	lepší srovnatelnost, značná uniformita	podniky mají větší volnost, lepší informace uživatelům
Působnost předpisů	veškeré subjekty vystupující jako účetní jednotka	vytvářeny pro společnosti emitující cenné papíry registrované na regulovaném trhu cenných papírů
Zásada věrného zobrazení	dodržování ustanovení zákona o účetnictví	zobrazení reality
Definování základních účetních položek	neobsahuje definice	jasná vymezení
Současná hodnota	neobsahuje ustanovení o oceňování v současné hodnotě	dodržování principu opatrnosti (ocenění nižší hodnotou)

Zdroj: Vlastní zpracování v souladu s MALÍKOVÁ, O.; HORÁK, J. České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů ovlivňujících účetní výkaznictví, s. 110 - 111.

⁶² Viz **Příloha A Tab.A1 Základní struktura rozvahy dle IAS/IFRS**.

1.2.2 Harmonizace účetnictví v rámci EU

Harmonizační snahy v rámci EU byly obsaženy již v Římské smlouvě z roku 1957. Nejdůležitější dokumenty v rámci EU v souvislosti s IFRS jsou následující:

- *Směrnice* Evropského parlamentu a Rady 2001/65 (z 27. září 2001) změnila účetní směrnice týkající se oceňování finančních nástrojů ve **fair value** pro účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky.
- *Nařízení EU* 1606/2002 Evropského parlamentu a Rady (z 19. července 2002) zavedlo povinnost sestavování konsolidované účetní závěrky v souladu s IFRS pro společnosti registrované na burzách cenných papírů (od roku 2005) a možnost rozšíření používání IFRS na neregistrované společnosti, společnosti emitující pouze dluhové cenné papíry mohly začít aplikovat IFRS od roku 2007.
- *Směrnice* 2003/51/EU Evropského parlamentu a Rady (z 18. června 2003) obsahuje rozhodnutí, že 4., 7. a další novelizované účetní směrnice zabezpečují soulad mezi závěrkou sestavenou podle směrnic a podle IFRS.
- *Nařízení EU* 1725/2002 Evropského parlamentu a Rady (z 29. září 2003) obsahově navazuje na Nařízení o IAS z roku 2001.⁶³

Vytvořením tzv. **schvalovacího mechanismu** byla pojištěna implementace IFRS do národních účetních systémů. V podstatě jde o zajištění akceptace IFRS v rámci EU. Zde figuruje Výbor pro regulaci účetnictví ve spolupráci se skupinou (Poradní skupiny pro účetní výkaznictví v Evropě⁶⁴ – **EFRAG**). Pokud daný standard projde těmito dvěma institucemi a je schválen a zveřejněn v Úředním věstníku, je povinné ho dodržovat.

EFRAG byla založena v červnu roku 2001 s cílem poskytnout technické expertízy Evropské komisi týkající se použití IAS v Evropě, zúčastnit se normotvorného procesu IASB a koordinovat mezinárodní účetní standardy.

Je nutné poznamenat, že nelze zcela ztotožňovat funkci IAS a směrnic ES. Direktivy ES se zabývají účetními výkazy, obsahem a strukturou, čímž nepřímým způsobem ovlivňují metodiku finančního účetnictví, naproti tomu IAS se ještě dále zabývají o obecné účetní zásady a

---

⁶³ DVOŘÁKOVÁ, D., Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS, s. 3-13.

⁶⁴ V anglickém jazyce psáno **European financial reporting advisory group**, dále jen **EFRAG**.

principy. Předpokladem direktiv ES je dohoda všech států, ovšem ne vždy se jí však podaří zcela dosáhnout. Někdy tvoří nezbytnou cestu omezující kompromisy, na rozdíl od nezávislosti IASC. Direktivy ES pracují na vytvoření jednotných řešení s cílem omezit volnost v národních úpravách, IAS jsou v tomto ohledu mnohem benevolentnější, za což byly kritizovány. Změny v rámci direktiv ES je možné uskutečnit pouze prostřednictvím Rady ES, naproti tomu jsou IAS mnohem flexibilnější s možností je běžně upravovat. Schválené změny a jejich platnost je v rámci direktiv ES povinností mezi členskými státy hlásit, oproti dobrovolnosti u IAS. Především v USA jsou IAS považovány za nevyhlášené účetní standardy, jejichž konkurenty se staly v Evropě především 4. a 7. Direktiva. První směrnice, vydaná v rámci ES roku **1978**, se týká individuální účetní závěrky (tzv. **4. směrnice**). Tato direktiva reguluje formu účetních výkazů, obsah jejich položek, pravidla oceňování, podobu příloh a výroční zprávy. Do roku 2000 byla doplněna dalšími třemi směrnicemi. Další zásadní směrnice v rámci EHS z roku 1983 (**7. směrnice**) se zabývá konsolidovanou účetní závěrkou. V neposlední řadě je nutné se zmínit o tzv. (**8. směrnici**) z roku 1984 týkající se provádění auditu. Tato směrnice stanovovala minimální podmínky k získání auditorské kvalifikace. Dnes již tato směrnice pozbyla platnost a byla nahrazena novou.⁶⁵

Časem tyto směrnice začaly nedostačovat a nevyhovovat především pro svou variantnost, která byla ponechána na jednotlivých státech či podnicích. V současnosti dochází v rámci IASC k minimalizaci alternativních řešení za účelem kvalitnějšího porovnání výkazů prostřednictvím členění standardů na skupiny:

- 1) s přednostním řešením,
- 2) s alternativním řešením,
- 3) s nepřipustným řešením.⁶⁶

Stávající direktivy jsou závazné pouze pro členské země EU, světovými burzami nejsou uznávány.

V roce 2006 pořádala IASB a americká FASB tzv. **Memorandum of Understanding** s cílem dosáhnout zefektivnění a sblížení účetních standardů IFRS a US GAAP, toto Memorandum proběhlo ještě v letech 2008 a v listopadu 2009. Také s Japonskem v roce

---

⁶⁵ KOVANICOVÁ, D., Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům, s. 119-120.

⁶⁶ SCHROLL, R., Nadnárodní účetní harmonizace, příloha časopisu Účetnictví, s. 29-36.

2008 proběhla jednání mezi IASB a japonskou **ASBJ** s výsledkem vytvoření tzv. **Tokyo Agreement**, tedy s úmyslem dosáhnout konvergence mezi IFRS a japonským GAAP do června 2011. Roku 2009 japonská **BAC**⁶⁷, jakožto klíčový poradní orgán **FSA**⁶⁸ schválila postup pro přizpůsobení se IFRS. V září 2009 proběhlo zasedání G20 v Pittsburghu, které opět potvrdilo závazek celosvětové akceptace účetních standardů se záměrem zdvojnásobit snahy a dosáhnout jediného vysoce kvalitního systému konvergence standardů do roku 2016.⁶⁹

1.2.3 Harmonizace účetnictví v rámci US GAAP

Nejstarší a nejvíce propracovaný soubor účetních principů týkající se sestavování a zveřejňování účetních výkazů kapitálových společností, jejichž cenné papíry jsou obchodovány na burzách cenných papírů, vznikl v **USA**. Následkem krachu newyorské burzy začaly ve 30. letech snahy USA vytvořit takový soubor zásad, který by zamezil nevěrohodnosti účetních výkazů. Postupným vývojem byla tímto úkolem pověřena roku 1934 **SEC**, která delegovala svůj úkol na soukromou profesní organizaci Výbor pro vydávání standardů finančního účetnictví⁷⁰ – **FASB**. Tento výbor tvoří odborníci z oblasti účetnictví, kteří spolupracují s odbornou veřejností (účetní, právní, auditorské instituce atd.) na tvorbě nových standardů či změn ve stávajících standardech. Touto cestou začaly vznikat **US GAAP**, tehdy národní účetnictví. V roce 2001 reportovalo dle US GAAP necelých 300 evropských firem jako jsou ABB, Alcatel, Daimler Chrysler, Nokia nebo Deutsche Bank.⁷¹

US GAAP je v podstatě soubor zásad, podle kterých se sestavují finanční výkazy předkládané investorům v USA. V žádném případě se nejedná o vnitropodnikové reporty (manažerské účetnictví) a o účetnictví používané při sestavování daňového přiznání. Používání těchto zásad je dobrovolné, což je jeden z největších rozdílů mezi US GAAP a

---

⁶⁷ V anglickém jazyce psáno **Business Accounting Council**, dále jen **BAC**.

⁶⁸ V anglickém jazyce psáno **Financial Services Agency**, dále jen **FSA**.

⁶⁹ Deloitte IAS plus [online]. Deloitte Global Services Limited, c2011 [cit. 2011-06-05]. The IASB Structure. Dostupný z WWW:< <http://www.iasplus.com/restruct/restruct.htm> >.

⁷⁰ V anglickém jazyce psáno **Financial Accounting Standards Board**, dále jen **FASB**. Obdobnou funkci plní v Evropě IASB. FASB je základnou od níž se odvíjejí aplikované zásady, má 5 členů na plný úvazek na pětiletý mandát.

⁷¹ MLÁDEK, R., Světové účetnictví, s. 7-8.

národními účetními standardy používanými v Evropě a v České republice. Společnosti byly nuceny vykazovat nejprve pouze dle US GAAP z toho důvodu, že jejich výkazy prověřuje Americká komora auditorů⁷² – **AICPA**, která vyžaduje, pakliže výkazy nejsou sestaveny dle US GAAP, uvádět tuto skutečnost v příloze k účetním výkazům. Dnes však existuje pro neamerické společnosti obchodující na americkém trhu cenných papírů možnost účtovat dle IFRS.⁷³

Účel účetnictví je v principu stejný - poskytovat informace. US GAAP a české národní standardy se především odlišují v tom, komu se informace poskytují, kdo určuje pravidla poskytování informací a z čeho vychází povinnost se těmito pravidly řídit. České národní standardy slouží státu, jsou státem tvořeny a v neposlední řadě jsou také povinné ze zákona. Cílovou skupinou US GAAP jsou drobní investoři, kteří získávají informace pouze z veřejně dostupných zdrojů. Z tohoto důvodu by měly být tyto informace co nejspolehlivější. Pravidla US GAAP nejsou tvořena zákonodárci nýbrž profesionály jako jsou např. auditori, firemní účetní, akademici v čele s FASB. V Americe totiž panuje názor, že by ekonomika a politika měly být navzájem nezávislé a že zásady účetnictví by měli vytvářet profesionálové, lidé, kteří dané oblasti rozumí. Komplikovaný je i vztah auditora a firmy, přičemž auditori jsou kontrolováni SEC. Řešení je ale zcela jednoduché, stačí vytvořit účetní pravidla tak, aby firmám neumožňovala zkreslovat ekonomickou realitu. Jakmile firma emituje cenné papíry v USA, podléhá nejen SEC, ale i americkým soudům.

US GAAP používají středně velcí a velcí podnikatelé v závislosti na poměru cizích zdrojů (potřeba půjčovat si finanční prostředky). Dle tzv. „judgmental approach“ má účetní povinnost postupovat dle předpisů, kromě případů, kdy by tento postup zkreslil ekonomickou realitu, pak musí postupovat tak, jak sám uzná za vhodné. Za svoje rozhodnutí však nese plnou zodpovědnost.⁷⁴

---

⁷² V anglickém jazyce psáno **American Institute of Certified Public Accountants**, dále jen **AICPA**.

⁷³ KOVANICOVÁ, D., Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům, s. 129-136.

⁷⁴ MLÁDEK, R., Světové účetnictví, s. 13-29.

Vybrané rozdíly mezi US GAAP, IFRS/IAS a českou účetní legislativou

Podoba výkazů:

- České výkazy mají všechny stejný obsah.
- Americké výkazy se od sebe liší. US GAAP nepředepisuje žádnou konkrétní formu ani obsah, neexistuje standardní účtová osnova. Účetní případy se popisují slovně, není předepsán postup, ale pouze konečný výsledek. Neexistuje souvztažnost účtů, daňové otázky jsou irelevantní. Daňový zákon v USA nevyžaduje vedení účetnictví, nerozlišuje se časové rozlišení, na výsledovce se náklady třídí účelově.

IFRS/IAS se sice snaží o konvergenci s US GAAP, ovšem stále obsahuje mnoho kompromisů, díky nimž ztrácí na důvěře. Účetní systémy celé řady evropských zemí jsou restriktivní pro usnadnění daňové politiky a státního dozoru nad firemními operacemi. Stejně tak i v České republice je finanční účetnictví přímo spjato s daňovým. Významnou roli zde hrají také politické zájmy. V systému anglosaských zemí jsou naopak zásahy státu do podnikání relativně omezené s cílem umožnit svobodnou konkurenci mezi firmami a poskytnout prostřednictvím účetních výkazů informace finančnímu trhu. Daňové a regulační otázky nemají žádný významnější vliv na účetní postupy. V následující tabulce (1.2) jsou zachyceny rozdíly v rozvaze mezi IFRS a US GAAP.

Tab. 1.2: Rozdíly v rozvaze mezi IFRS a US GAAP

US GAAP	IFRS
Řádkové položky jsou určeny s ohledem na materialitu.	Na řádkové položky jsou kladeny minimální nároky.
Aktiva jsou řazena od nejlikvidnějších k méně likvidním.	Aktiva jsou řazena od nejméně likvidních po nejlikvidnější.
Užívá se vertikální uspořádání rozvahy s vyčíslením vlastního kapitálu jako výsledku rozvahy.	Položky rozvahy jsou uspořádány spíše horizontálně.

Zdroj: SLÁDKOVÁ, E.; MRKVIČKA, J. Finanční účetnictví a výkaznictví, s. 310.

Rozvaha obsahuje však také určité odlišné prvky. Některé položky jako např. „know how“ nejsou v US GAAP povoleny.⁷⁵ Rozvaha US GAAP se odvíjí od následující rovnosti: aktiva se rovnají závazkům a jmění, kdy se obě strany rovnice musí rovnat. Zaúčtované údaje musí být měřitelné, pravdivé a zaúčtované tak, aby byly konečné výkazy v souladu s US GAAP. Rozvaha se dělí do tří hlavní částí: majetek (assets), závazky (liabilities) a vlastní kapitál (equity)⁷⁶. Majetek se prezentuje v pořadí likvidity a závazky v pořadí splatnosti. IFRS a US GAAP požadují, aby se majetek a závazky dělily na krátkodobé a dlouhodobé. Rozvaha musí obsahovat oficiální název účetní jednotky a den, ke kterému byla vytvořena. Na rozvaze se sčítá směrem dolů.⁷⁷

V České republice se vyskytují největší odlišnosti ve **výsledovce** konkrétněji v oblasti třídění nákladů. České účetnictví třídí náklady dle druhu (služby, materiál, mzdy). US GAAP třídí náklady dle účelu (výroba, prodej, administrativa). Ve výsledovce dovoluje IFRS používat tzv. druhovou výsledovku, což US GAAP nepovoluje. US GAAP umožňuje firmám vykazovat položky „pod čarou“, některé položky umožňuje označit jako „skutečně mimořádné“. Podle US GAAP se vykazuje „souhrnný hospodářský výsledek“, podle IFRS se vykazují „kapitálové úpravy“. Tyto rozdíly však v rámci probíhající konvergence mizí. US GAAP opět nepředepisuje pevnou formu. Firmy musí ve výsledovce uvést všechny podstatné položky jako samostatné řádkové položky a pak významné položky vysvětlit v příloze. Lze použít dva formáty výsledovky: multiple-step income statement a single-step income statement. Forma multiple-step rozděluje výsledovku podle činnosti, zatímco single-step rozděluje výsledovku na příjmovou část a výdajové položky. V praxi se firmy samy rozhodují, kterou formu zvolit, převládá ovšem multiple-step forma.⁷⁸ V následující tabulce (1.3) jsou zachyceny rozdíly ve výsledovce mezi IFRS a US GAAP.

---

⁷⁵ MLÁDEK, R., Světové účetnictví, s. 29-31.

⁷⁶ Viz **Příloha B Tab. B1** Minimální klasifikace aktiv a pasiv dle US GAAP.

⁷⁷ MLÁDEK, R., Světové účetnictví IFRS US GAAP, s. 23-29 a s. 340-341.

⁷⁸ Tamtéž, s. 340-341.

Tab. 1.3: Rozdíly ve výsledovce mezi IFRS a US GAAP

US GAAP	IFRS
Řádkové položky jsou určeny s ohledem na materialitu.	Na řádkové položky jsou kladeny minimální nároky.
Používá se pouze účelová výsledovka.	Používá se účelová i druhová výsledovka.
Lze rozlišit výsledovku na provozní a neprovozní část.	Neexistují mimořádné položky výsledovky.

Zdroj: SLÁDKOVÁ, E.; MRKVIČKA, J. Finanční účetnictví a výkaznictví, s. 313.

Výkaz peněžních toků je třetí povinný výkaz, který dle US GAAP musí firmy vykazovat ve své výroční zprávě. Používá se přímá a nepřímá metoda. Od českého účetnictví se však podstatně neliší.⁷⁹

1.2.4 Harmonizace účetnictví v České republice

České účetnictví bylo vždy regulováno právními předpisy s existencí silné vazby mezi účetnictvím a daněmi. Ve druhé polovině 19. století se zrodila účetní terminologie zaznamenávaná v českém jazyce. České účetnictví se vyvinulo z německých kořenů z důvodu nadvlády habsburské monarchie. Do konce II. světové války se používaly tři účetní soustavy. První z nich se nazývala **kamerální účetní soustava**. Tato soustava se používala především v německy mluvících zemích, do roku 1918 též u nás. V roce 1954 byla zrušena. Její podstatou byla kontrola přijatých a vydávaných peněz pro dané účely. Druhý typ aplikované účetní soustavy byla **soustava jednoduchého účetnictví**, která sledovala vybrané operace jako pohledávky a dluhy, peněžní prostředky, rozdíly majetku a dluhů. V této podobě se jednalo o jednodušší formu podvojného účetnictví. Třetí soustava, **soustava podvojného účetnictví**, je založena na bilančním principu a je zaměřena na chronologické a systematické zaznamenávání účetních operací.

⁷⁹ MLÁDEK, R., Světové účetnictví, s. 285.

Od roku 1946, po vítězství komunistické strany ve volbách, účetnictví začalo sloužit k evidenci hospodářské činnosti a jako nástroj kontroly plnění plánovaných úkolů, tedy potřebám centrálně plánovaného hospodářství s cílem oslabit fungování a nezávislost podniků. V roce 1948 byly vydány jednotné směrné účtové osnovy. V roce 1956 byly zavedeny účtové osnovy platné pro jednotlivá odvětví národního hospodářství, které ovšem přestaly vyhovovat pro nejednotnost. V roce 1966 byla vydána jednotná účetní osnova upravující základní účetnictví v podobě podvojného účetnictví.

Po roce 1989 začal být účetní systém konstruován tak, aby vyhovoval tržnímu prostředí a aby poskytoval takové informace, díky nimž lze správně určit skutečný finanční stav podniku a efektivitu podnikání. Tento systém vychází z účetních směrnic EU (především ze **4., 7. a 8. směrnice**) dle zákona č. **563/1991 Sb.**, o účetnictví (v novelizaci platný dodnes). V prosinci 2000 byl schválen návrh novely zákona o účetnictví zvaný „malá“ novela následovaný „velkou“ novelou z roku 2002.

Vzhledem ke **vstupu České republiky do EU** v květnu 2004 byla provedena další novela zákona o účetnictví. Jejím důsledkem bylo zrušení soustavy jednoduchého účetnictví, nové vymezení účetních jednotek v rámci fyzických osob, možnost vedení podvojného účetnictví ve zjednodušené formě pro některé účetní jednotky a také rozsah použití Mezinárodních účetních standardů. Díky této novele se za účetnictví nadále považuje pouze podvojný. Všechny účetní jednotky, na které se tato novela vztahuje, musí účtovat v soustavě podvojného účetnictví. Ostatní drobní podnikatelé, na které se nevztahují povinnosti účetní jednotky, vedou daňovou evidenci pro potřeby zjištění základu daní z příjmů.⁸⁰

Dle české účetní legislativy jsou finanční účetní výkazy součástí tzv. **účetní závěrky**, která se skládá z **rozvahy, výkazu zisku a ztrát** a přílohy⁸¹. Účetní závěrka může obsahovat cash flow a přehled o změnách vlastního kapitálu. Dále je dle legislativy upraven i rozsah účetní závěrky. Podniky s povinností ověřit účetní závěrku auditorem⁸² sestavují výkazy

---

⁸⁰ MALÍKOVÁ, O., HORÁK, J., České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů hodnotově ovlivňujících účetní výkaznictví, s. 23-44.

⁸¹ Příloha obsahuje obecné údaje o účetní jednotce a doplňující informace o rozvaze a výsledovce, o výši splatných závazků pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, o výši splatných závazků veřejného zdravotního pojištění a o výši evidovaných daňových nedoplatků.

⁸² Povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku za konsolidační celek má konsolidující účetní jednotka, pokud dosáhla **alespoň dvou ze tří uvedených kritérií**: aktiva celkem více než 350.000.000 Kč, roční úhrn

i přílohy v plném rozsahu. Účetní jednotky jsou povinny účtovat tak, aby podávaly věrný a poctivý obraz o finanční situaci firmy.

Položky v **rozvaze** jsou uváděny odděleně a ve stanoveném pořadí. Výše aktiv se v rozvaze uvádí neupravená o opravné položky a oprávky, výše opravných položek a opravek, jež se k nim řadí a výše aktiv snižena o opravné položky a o oprávky. Nulové položky rozvahy a výsledovky za minulé a běžné období se neuvádějí. Položky v rozvaze obsahují také informace o výši dané položky v předcházejícím období.

Účetní závěrka se sestavuje v českých korunách, jednotlivé položky se vykazují v tisících korun. Položky „aktiva celkem“ a „pasiva celkem“ se musejí rovnat. Výše výsledku hospodaření za účetní období zachycená v rozvaze a výsledovce musí být identická.

1.3 Některé z dalších institucí zabývajících se mezinárodní harmonizací

OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) byla založena v Paříži roku 1960 dvaceti státy. Dnes má tato organizace již 31 členů. V rámci této organizace byla vytvořena skupina **Working group on Accounting Standards** zabývajících se harmonizací účetnictví. Záběr její činnosti v dané oblasti je široký. Především se ale zabývá organizováním konferencí, zpracování různých šetření do analytické podoby, přímými jednáními s příslušnými účetními institucemi.

OSN se prostřednictvím mezinárodní skupiny expertů, složené z odborníků členských států OSN, pro účetnictví a účetní výkazy (International Working Group of Experts on International Standard of Accounting and Reporting – **ISAR**) také angažuje v této oblasti.

IFAC (International Federation of Accounting) byla založena roku 1977 s cílem sloužit veřejnosti, přispívat k rozvoji ekonomik a za tímto účelem posilovat dodržování náročných

---

čistého obrátu více než 700.000.000 Kč, průměrný přepočtený stav zaměstnanců v průběhu účetního období více než 250. **Audit EU s.r.o.** [online]. Auditorské služby. c2011 [cit. 2011-06-05]. Účetní závěrky. Dostupný z WWW:< <http://www.auditeu.cz/sluzby/auditorske-sluzby/ucetni-zaverky/>>.

mezinárodních standardů, podporovat mezinárodní sbližování těchto standardů a vyjadřovat se k otázkám veřejného zájmu tam, kde je uplatnění profese nejúčinnější.

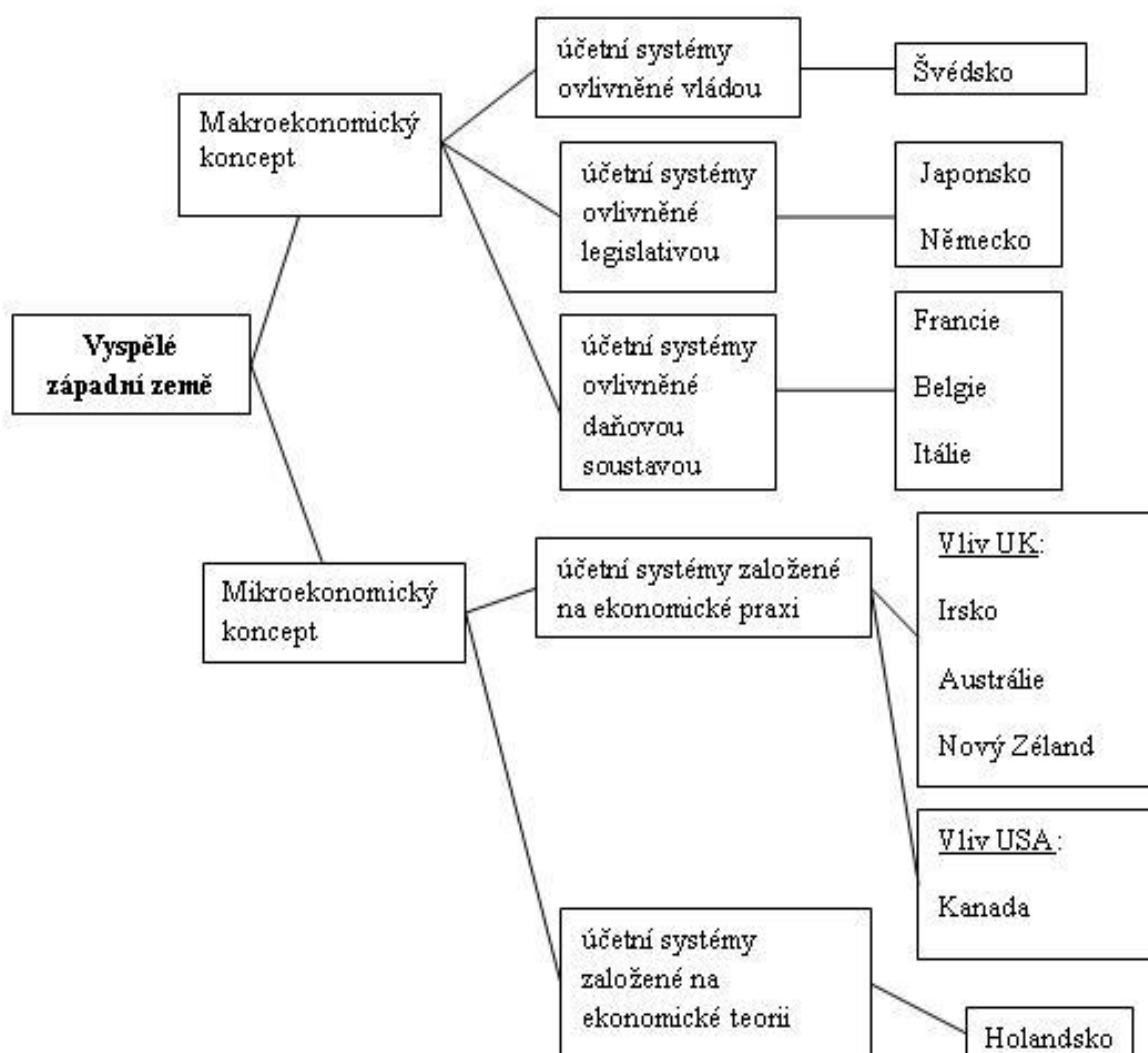
UEC neboli Evropská unie ekonomických a finančních autorizovaných účetních vydala mezinárodní výkladové slovníky – „účetní lexikony“. V roce 1986 došlo ke splynutí s FEE (Federací evropských autorizovaných účetních).⁸³

1.4 Klasifikace účetních systémů

Rozlišujeme několik účetních systémů různě se od sebe lišících. Rozdílná hlediska jsou například stupeň zohledňování inflace, míra regulace účetnictví, odlišnosti účetních a daňových výkazů předkládaných finančnímu úřadu, vykazováním daně ze zisku, volba oceňovacích veličen, zejména pak uplatňování historických cen a spousta dalších. Účetní systémy lze členit například dle **deduktivního** (znázorněno na obrázku (2.1)), tedy od všeobecných informací ke specifickým, a **induktivního** postupu, jehož postup je obrácený.

---

⁸³ SCHROLL, R., Nadnárodní účetní harmonizace, příloha časopisu Účetnictví, s. 29-36.

Zdroj: Vlastní zpracování dle NOBES, C.; PARKER, R. Comparative International Accounting, s.73

Obr. 2.1: Klasifikace účetních systémů dle deduktivního přístupu

Klasifikace dle **deduktivního** přístupu pracuje s vyspělými západními zeměmi, tříděnými do dvou konceptů – makro a mikroekonomického. Makroekonomický vychází hlavně z národohospodářské politiky státu, tedy z provázanosti vztahu firma-stát, na rozdíl od mikroekonomického, který se orientuje dle podnikatelských subjektů. Účetní systémy většiny evropských zemí kromě Anglie vychází ze zákona. Účetní systém České republiky je ovlivněn částečně legislativou a částečně daňovou soustavou. Roku 1991 byly díky francouzským expertům položeny základy účetnictví v ČR.⁸⁴

⁸⁴ KOVANICOVÁ, D., Finanční účetnictví v kontextu současného vývoje, s. 4-9.

Induktivní přístup se člení do čtyř modelů, a to na Anglosaský model, Kontinentální model, Jihoamerický model a Smíšený model.

Anglosaský model

Tento model je aplikován ve Velké Británii, USA a v Nizozemsku. V zmíněných zemích působí nadnárodní společnosti a existuje zde značně rozvinutý peněžní a kapitálový trh. Všechny tyto prvky se promítají do finančního účetnictví s cílem poskytnout externím uživatelům pravdivý a věrný obraz účetních výkazů. Účetnictví je v tomto modelu regulováno profesionálními institucemi a především není deformováno daňovými hledisky.

Kontinentální model

Do této skupiny patří většina evropských zemí, Japonsko a francouzsky hovořící africké státy. Finanční účetnictví je regulováno právními normami a je ze značné části pod tlakem daňových zákonů a obchodního práva.

Jihoamerický model

Představiteli tohoto modelu jsou státy jižní Ameriky. V těchto zemích se užívá inflační účetnictví s cílem uspokojovat přednostně potřeby vlády a daňových orgánů. Tento model je značně uniformní.

Smíšený model

V účetnictví těchto zemí, tedy zemí bývalého Sovětského svazu a zemí střední a východní Evropy, se odráží postupný přechod od centrálně řízené ekonomiky k tržně orientovanému hospodářství.

Příkladem induktivního přístupu je například členění dle geograficky ucelených oblastí s návazností na historický vývoj.⁸⁵

Vedle deduktivního a induktivního přístupu existují i další přístupy jako např.: **kulturně – sociální přístup**, který zachycuje účetnictví jako integrální součást tradičních kulturních a sociálních hodnot dané společnosti. Člení se do deseti skupin dle čtyř kritérií, a to dle stupně **profesionální závislosti** účetních na státní regulaci, **míry flexibility**

---

⁸⁵ KOVANICOVÁ, D., Finanční účetnictví v kontextu současného vývoje, s. 4-9.

účetního systému, **stupně konzervatismu** – schopnosti absorpce nových účetních skutečností a rozsahu **informační otevřenosti**.⁸⁶

---

⁸⁶ Tamtéž, s. 4-9.

2 Národní regulace účetnictví

Regulace finančního účetnictví probíhá v různých státech světa různým způsobem a v různém rozsahu. V následujícím textu jsou pro představu uvedeny dva modely: model regulace po linii běžného účetnictví a model regulace po linii účetního výkaznictví.

2.1 Regulace po linii běžného účetnictví a po linii účetního výkaznictví

Regulace po linii běžného účetnictví upravuje metodické postupy účtování, což může vést až k unifikaci účetnictví. Se zvyšující se regulační mírou tohoto typu se účetní profese ocitá pod stále větším a větším tlakem státních institucí, naopak méně pod vlivem obecně uznávaných účetních pravidel. Každá změna předpisů musí projít značně zdlouhavým nepružným legislativním procesem navíc v područí různých zájmových skupin nikoliv pod dohledem odborníků z praxe. V poslední době naštěstí vliv regulace po linii běžného účetnictví slábne. Národní účetnictví se postupně vymaňují od podřízení daním a přibližují se uznávaným standardům účetního výkaznictví.

V případě regulace po linii účetního výkaznictví se vychází z požadavků uživatelů na účetní výkazy. Účetní výkazy jsou regulovány prostřednictvím slabého usměrňování na bázi účetních standardů. Jedním z nejvýznamnějších příkladů je situace v USA, kde existuje nejúplnější soubor požadavků na zveřejňování účetních výkazů.⁸⁷

2.2 Regulace účetnictví v USA

Tato regulace významně ovlivňuje světovou harmonizaci účetnictví a vychází z požadavků newyorské burzy. V USA se uplatňuje tzv. zvykové právo. V roce 1934 byla pověřena nejvyšší burzovní instituce **SEC** stanovit účetní zásady, metody a formy sestavování výkazů pro společnosti registrované na burze. Toto pověření převzal Výbor pro vydávání

---

⁸⁷ KOVANICOVÁ, D., Finanční účetnictví světový koncept IFRS/IAS, s. 17.

účetních výkazů **FASB**, soukromá profesní organizace. Touto cestou vznikly US GAAP sestávající ze třech hierarchických úrovní: z **fundamentálních postulátů**, z **konceptního rámce** a z **účetních standardů**. Fundamentální postuláty neboli předpoklady a principy výstavby amerického účetního systému tvoří nejvyšší hierarchickou úroveň. Základní předpoklady tvoří např.: akruální koncept⁸⁸, koncept hospodářské jednotky⁸⁹ nebo Předpoklad trvání podniku⁹⁰. Základní principy jsou např.: Historická cena⁹¹, Princip přiřazování⁹² a Obsah před formou⁹³. Za nejvýše nadřazenou zásadu se považuje **Zásada pravdivého a věrného zobrazení** „True and fair view“), která stanovuje vyhotovení účetních výkazů na předpokladech, že obsažené údaje nejsou deformovány daňovými hledisky. Konceptní rámec US GAAP je ideový základ výkazů finančního účetnictví, obsažen v řadě obecných konceptů **SFAC**⁹⁴. Tyto koncepty určují cíle finančního výkaznictví a kvalitativní charakteristiky účetních výkazů, dále také definují základní prvky výkazů, stanovují zásady jejich rozpoznání, vykazování a zveřejňování. Základní předpoklady jsou zobrazeny v následující tabulce (2.1).

Tab. 2.1: Základní předpoklady výkazů

Předpoklady	Zásady	Omezení
Ekonomická jednotka	Historická cena	Cena versus užitek
Trvání podniku	Uznání výnosů	Podstatnost
Peněžní jednotka	Uznání nákladů	Průmyslové zvyklosti
Periodicita	Úplná informace	Opatrnost

Zdroj: KOVANICOVÁ, D. Finanční účetnictví světový koncept IFRS/IAS, s. 17

Účetní standardy představují nejpodrobnější úroveň regulace účetnictví, obsahují doporučené účetní postupy. Vytvářejí je odborníci z praxe, ověřují je, přijímají a dodržují je. V tomto kontextu existují také pojmy „velký a malý GAAP“. „Velký GAAP“ musí

⁸⁸ Účetní transakce se zaznamenávají a vykazují v období, kdy nastaly.

⁸⁹ Ekonomické jevy se vyjadřují vždy za určitou účetní jednotku.

⁹⁰ Vychází se z předpokladu trvání daného podniku i v budoucnu.

⁹¹ Výchozím oceněním aktiv je množství peněz vynaložených na jejich pořízení.

⁹² Princip přiřazování nákladů výnosům (princip uznání nákladů) požaduje přiřazení nákladů vynaložených na získání výnosů ve stejném období jako výnosy.

⁹³ Transakce musí být prezentovány ve shodě s jejich ekonomickou podstatou (obsahem) nikoliv podle jeho právní povahy (formy).

⁹⁴ V anglickém jazyce psáno **Statements of Financial Accounting Concepts**, dále jen **SFAC**.

dodržovat společnosti registrované na burze, ale i malé podniky mají zájem účtovat dle zúžených pravidel-„malého GAAP“, protože zvyšuje jejich důvěryhodnost.⁹⁵

2.3 Regulace účetnictví v rámci EU

Na základě tzv. **Římské smlouvy** (1957) dochází k přizpůsobování legislativ členských států prostřednictvím vydaných norem-směrnic. Směrnice jsou poté zabudovávány do národních úprav členských zemí. Pro oblast účetnictví vznikly tři směrnice tvořící kodex účetní legislativy Evropské unie: **4. směrnice** (týkající se účetních výkazů a příloh), **7. směrnice** (upravující konsolidované výkazy) a **8. směrnice** (týkající se auditorů).

4. směrnice obsahuje ustanovení týkající se formy účetních výkazů, obsahu jejich položek a oceňovacích pravidel. Základem harmonizovaného účetnictví jsou tzv. všeobecně uznávané účetní zásady (obecné principy). Směrnice ukládá členským zemím povinnost přizpůsobit své účetní předpisy. Ve 4. směrnici je obsaženo tzv. **právo volby** kvůli značné variantnosti řešení. Existuje **právo volby příslušející členskému státu**, kdy má hlavní slovo stát, dále pak **odvozená práva volby**, kdy stát předloží několik návrhů a firmy si mohou zvolit a v neposlední řadě **přímé právo volby podniků**, kdy si volí stupeň závaznosti sama firma.⁹⁶

7. směrnice, týkající se konsolidace, vyžaduje, aby mateřské firmy sestavovaly účetní výkazy nejen za sebe, ale za celou skupinu, tedy aby vyhotovovaly konsolidované účetní výkazy. 8. směrnice se zabývá regulací auditu účetních výkazů.

V důsledku práva volby byly však výkazy členských zemí EU ne zcela dobře srovnatelné a navíc nebyly akceptovány světovými burzami. Směrnice totiž nejsou rozpracovány do tak vysoké úrovně jako u US GAAP a IFRS. Zlom nastal až od roku 2005, kdy všechny společnosti EU, registrované na evropských burzách, musely začít sestavovat konsolidované výkazy dle IFRS.

---

⁹⁵ KOVANICOVÁ, D., Finanční účetnictví světový koncept IFRS/IAS, s. 3-13.

⁹⁶ KOVANICOVÁ, D., Finanční účetnictví světový koncept IFRS/IAS, s. 27-32.

Obtíže vyvstávají především ze začleňování IFRS/IAS do evropského právního prostředí. Rada EU trvá na stávající platnosti směrnic EU. Z tohoto důvodu byl zaveden tzv. **schvalovací mechanismus**, který zajišťuje shodu IFRS a směrnic EU.

2.4 IFRS - celosvětová harmonizace

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví obsahují:

- **Úvodní část** obsahuje definice IFRS, vymezení řídicích orgánů a stanovy Nadace IASC.
- **Předmluvu** k výkladu standardů s cílem formulovat a vyhlášovat účetní standardy a dále propagovat celosvětové přijetí a rozšíření IFRS.
- **Koncepční rámec** vytvořený pro sestavování a předkládání účetních výkazů.
- **Standardy IFRS/IAS.**
- **Interpretace** standardů pro rozhodnutí při řešení sporných otázek.⁹⁷

Koncepční rámec

Tento rámec vytyčuje metodiku účetnictví, zásady a předpoklady, vymezuje prostor pro jednotlivé standardy, definuje účetní kategorie, pomáhá s propagací harmonizace účetních standardů, dále spolupracuje při vytváření národních účetních standardů a pomáhá uživatelům účetních výkazů při interpretaci výkazů sestavených v souladu s IFRS.

Koncepční rámec samotný není účetní standard, vychází z předpokladu aktuální báze, trvání podniku atd., definuje a oceňuje základní složky účetních výkazů. Zabývá se účetními výkazy určenými pestré škále uživatelů, pro něž jsou tyto výkazy někdy jediným zdrojem informací o finančním stavu, změnám a výsledcích činnosti podniku. Dle tohoto rámce se řídí všechny průmyslové či obchodní podniky veřejné i soukromé.

---

⁹⁷ Tamtéž, s. 27-32.

Obsahuje účel účetní závěrky, základní předpoklady, vlastnosti účetní závěrky, její základná položky, podmínky zobrazení “uznání“ základních položek účetní závěrky, oceňování a pojetí vlastního kapitálu a jeho zachování.

Pokud existuje nějaký rozdíl mezi koncepčním rámcem a účetním standardem, v tomto případě má přednost účetní standard. Koncepční rámec se neustále vyvíjí.

Postup tvorby standardů

Nejprve je podán návrh (může být i z řad veřejnosti) na vznik standardu s požadavkem identifikace a posouzení úpravy dané problematiky standardem, což zajišťují odborníci z IASB ,vybraní pro řídicí výbor, zabývající se daným tématem, kteří vymezí sporné oblasti z účetního hlediska. Zváží aplikaci koncepčního rámce. Sporné oblasti posuzuje Výbor pro interpretaci. Dále je problematika projednávána se SAC. Poté se diskuse přesouvá k posouzení ze strany veřejnosti například prostřednictvím webových stránek.

Dalším krokem je zveřejnění návrhu, jež se podává veřejnosti na další odsouhlasení, což trvá 3 až 4 měsíce, zpracují se případné připomínky. S konečným návrhem musí souhlasit $\frac{3}{4}$ členů. Tímto způsobem vzniká standard.

Struktura obsahu standardů

Jako první je uveden obsah standardu, následuje úvod shrnující důvody vydání. Hlavní část tvoří text standardu, složený z několika podsložek a to: cíl, rozsah působnosti, výchozí definice IFRS, pravidla tzv. rozpoznání (určení okamžiku zachycení transakce) a jeho oceňování, společně s oceňováním k bilančnímu dni, zveřejnění informací, týkajících se konkrétního tématu v účetní závěrce a na konec datum účinnosti.

Dále následují dodatky obsahující ilustrační příklady, zdůvodnění závěrů pro lepší pochopení standardu, stejně tak i vysvětlení základních diskusních bodů a jejich řešení. Předposlední částí je implementační příručka, která nemusí být obsažena v závislosti na předmětu standardu a konečně tabulkový přehled provedených změn v daném standardu.⁹⁸

---

⁹⁸ DVOŘÁKOVÁ, D., Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS, s. 15-20.

3 Finanční leasing z pohledu nájemce

V následujícím textu je analyzována účetní závěrka jednotlivých let se zaměřením na finanční leasing z hlediska nájemce v ČÚS, IFRS/IAS a US GAAP. Z důvodu značné obsáhlosti tématu zde nebude analyzován finanční leasing z hlediska pronajímatele.

3.1 Finanční leasing z pohledu nájemce dle české legislativy

Finančním leasingem se obecně rozumí pronájem, u něhož dochází po ukončení doby pronájmu k odkupu najaté věci nájemcem. Tento druh pronájmu je dlouhodobější v porovnání s operativním leasingem a obvykle se kryje s dobou životnosti pronajímaného majetku. Pronajímatel v rámci finančního leasingu přenáší na nájemce povinnosti spojené s údržbou, opravami a servisními službami pronajatého majetku.

Česká leasingová a finanční asociace definuje finanční leasing jako smlouvu, podle níž jedna strana poskytne za úplaty druhé straně (leasingovému nájemci) zvolený předmět do dlouhodobého užívání za předpokladu přenosu rizik a užitků spojených s vlastnictvím předmětu leasingu na nájemce, dále pak právem či povinností převodu vlastnictví předmětu leasingu na nájemce za obvykle nižší cenu než tržní nebo s právem uzavření další leasingové smlouvy za výhodnějších podmínek.⁹⁹

Operativním leasingem se pak rozumí všechny ostatní druhy leasingu, které nejsou finančním leasingem. Důsledné rozlišování finančního a operativního leasingu je nutné především pro daňové účely.¹⁰⁰

Cenou za leasing je tzv. **leasingová cena** obsahující všechny splátky, leasingovou marži pronajímatele a ostatní náklady přeložené na nájemce. Pro zjištění, o kolik je leasingová cena vyšší než pořizovací cena majetku, se používá tzv. **leasingový koeficient** (podíl leasingové a vstupní ceny).¹⁰¹

---

⁹⁹ INSTITUT SVAZU ÚČETNÍCH a.s., Účetnictví I, s. 274.

¹⁰⁰ VYCHOPĚŇ, J., Finanční leasing z účetního a daňového pohledu, s. 13-17.

¹⁰¹ VALOUCH, P., Leasing v praxi praktický průvodce, s. 41-48.

Pro podnik je hlavní výhodou tohoto způsobu pořízení majetku nízké finanční zatížení k datu nákupu aktiva, leasingové splátky jsou rozloženy do delšího časového období a dále také nižší administrativní náročnost při pořizování aktiva. Leasingové splátky jsou pro pronajímatele daňově uznatelným nákladem. **Leasing (na rozdíl od úvěru) účetně nepředstavuje zvýšení zadluženosti.** Takto vzniklý závazek se neprojeví v rozvaze podniku jako položka zvyšující cizí zdroje, jelikož se v podmínkách legislativy ČR o leasingu nemusí účtovat v rozvaze, je možné účtovat pouze v podrozvahové evidenci. Pokud se společnost rozhodne pro rozvahové vykázání leasingové transakce, používají se k zúčtování u nájemce v české legislativě dva přístupy - **aktuální leasingová splátka** a **úhrnná částka leasingových splátek**. V prvním případě se daná splátka objeví jako úbytek peněžních prostředků proti nákladům z leasingu jako služby. Ve druhém případě se úhrnná částka splátek zachytí v aktivech jako náklad příštích období a dlouhodobý závazek z pronájmu v pasivech. Český daňový systém umožňuje nájemci daňově odepsat zaúčtované leasingové splátky při splnění následujících podmínek¹⁰²:

a) doba nájmu hmotného movitého majetku trvá nejméně minimální dobu odpisování uvedenou v § 30 odst. 1. Doba nájmu se počítá ode dne, kdy byla věc nájemci přenechána ve stavu způsobilém obvyklému užívání. V následující tabulce (3.1) jsou uvedeny odpisové skupiny.

Tab. 3.1: Odpisové skupiny a doba odpisování

Odpisová skupina	Doba odpisování
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 let

Zdroj: VALOUCH, P. Leasing v praxi praktický průvodce, s. 48.

b) po ukončení doby nájmu podle dle písmene a) následuje bezprostředně převod vlastnických práv k předmětu nájmu mezi vlastníkem a nájemcem, přitom kupní cena najatého hmotného majetku není vyšší než zůstatková cena vypočtená ze vstupní ceny

¹⁰² Podmínky platné k 1.lednu 2009.

evidované u vlastníka, kterou by předmět nájmu měl při rovnoměrném odpisování podle § 31 odst. 1. písmene a) tohoto zákona k datu prodeje,

c) po ukončení finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku zahrne poplatník uvedený v § 2 odkoupený majetek do svého obchodního majetku.

Nevýhodou finančního leasingu je skutečnost, že majetek zůstává po celou dobu pronájmu ve vlastnictví pronajímatele, nájemce nemůže uplatňovat daňové odpisy (výjimkou nehmotného majetku), je nucen nést rizika vyplývající z vlastnictví a hradit náklady spojené s opravami. Podle IFRS/IAS je dovoleno takto účtovat pouze o operativním leasingu. Při pořízení aktiva prostřednictvím finančního leasingu se zaúčtuje majetek do aktiv a závazky do pasiv podobným způsobem jako při získání majetku pomocí úvěru.

V případě výjimky nehmotného majetku, který si nájemce může odepisovat, je nutné v rámci daňové evidence dodržovat časové rozlišování nájemného, tedy zaúčtovat daňové výnosy (v případě pronajímatele) a náklady (v případě nájemce) do zdaňovacího období, kterého se tyto operace týkají.¹⁰³

Účtování u nájemce

Nájemce vede pronajatý majetek na podrozvahových účtech **75x-Majetek v úschově a najatý majetek**.¹⁰⁴ V české legislativě lze použít při účtování finančního leasingu dva způsoby, účtování o jednotlivých splátkách a účtování o celkové splátce nájemného.

Pokud se používá **účtování o jednotlivých splátkách**, předmět leasingu v rozvaze není zachycen ani jako majetek na straně aktiv a ani jako závazek na straně pasiv. Z tohoto důvodu jsou účetní výkazy značně zkreslené a následkem toho jsou deformované i finanční ukazatele. Dochází k podhodnocení aktiv a ke zkreslení ukazatele rentability a také k absenci závazků na straně aktiv a tím ke zkreslení ukazatelů zadluženosti.

V případě **účtování o celkové částce nájemného** se dlouhodobý závazek z pronájmu zachycuje v pasivech souvztažně s účtem časového rozlišení (náklady příštího období) na

---

¹⁰³ VALOUCH, P., Leasing v praxi praktický průvodce, s. 41-48.

¹⁰⁴ SVATOŠOVÁ, J., TRÁVNÍČKOVÁ, J., Účtová osnova, české účetní standardy, postup účtování pro podnikatele 2011, s. 89.

straně aktiv. Dochází tak naopak k nadhodnocení aktiv a pasiv. Důvodem je oceňování v pořizovací hodnotě, (tj. celková částka nájemného bez amortizace).

3.2 Finanční leasing z pohledu nájemce dle IFRS/IAS

Leasingem se zabývá **IAS 17** (Leasingy). Tento pojem zahrnuje situace, kdy nájemce získá právo po jistou dobu užívat aktivum pronajímatele za úplatu. IAS 17 byl poprvé přijat roku 1982 jako **Účtování Leasingů** a vstoupil v platnost roku 1984. K poslední novele došlo roku 2003 s platností od roku 2005. V roce 2006 byl zahájen projekt Leasingy, tento projekt by měl zásadně změnit pohled IFRS na danou problematiku. Od 1.1. 2013 dojde v rámci IAS k významné novelizaci. Operativní leasing bude zrušen a dále účtován jako finanční leasing, což představuje další pádný důvod pro urychlení harmonizace české účetní legislativy.

Leasing je chápán např.: jako pronájem kanceláří, prostor, pozemků, zapůjčení věcí za úplatu atd. IAS 17 rozlišuje dva typy leasingových smluv: finanční a operativní leasing. Při **finančním leasingu** může nájemce využívat téměř tak, jako by k němu měl vlastnické právo. **Operativní leasing** je leasing, který není leasingem finančním.

Leasing, při kterém jsou na nájemce převedena všechna podstatná rizika a odměny, které vyplývají z vlastnictví aktiva. Vlastnické právo samotné nemusí být převedeno. Nájemce toto aktivum může využívat, jako by k němu měl vlastnické právo. IAS 17 uvádí několik faktorů, které indikují finanční leasing např.:¹⁰⁵

- 1) převod vlastnictví na nájemce na konci nájemní smlouvy,
- 2) nájemce vlastní opci na nákup aktiva za cenu, o níž se předpokládá, že bude podstatně nižší než fair value k datu využití opce,
- 3) doba leasingu je 75 % a více doby životnosti aktiva,
- 4) na počátku leasingu je současná hodnota minimálních leasingových plateb rovna nebo větší než fair value,

---

¹⁰⁵ KRUPOVÁ, L., IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví, s. 257-272.

5) pokud nájemce smí leasing zrušit, ponese veškeré související ztráty pronajímatele.

Podle IFRS/IAS se posuzuje především **ekonomická podstata** vztahu k majetku, který slouží nájemci jakožto ekonomickému vlastníkovu a přináší mu prospěch. Z tohoto důvodu je pronajatý majetek evidován a odpisován u nájemce s ohledem na životnost a používání majetku. Částka leasingových splátek odráží tzv. **efektivní úrok**, což je jistá úroková míra, kterou by musel nájemce zaplatit u podobného leasingu, nebo úroková míra úvěru pro financování majetku. Pomocí efektivního úroku lze vypočítat současnou hodnotu budoucích leasingových splátek a ocenit tak závazek z leasingu. Majetek a závazky se oceňují v současné hodnotě (minimálních) splátek, nebo v reálné hodnotě, záleží na tom, která z hodnot je nižší. Závazek se amortizuje po dobu trvání smlouvy buď pomocí implicitní úrokové sazby (reálná hodnota) nebo prostřednictvím přírůstkové úrokové sazby (současná hodnota).¹⁰⁶

Implicitní úroková sazba je taková diskontní míra, při které se na počátku leasingu současná hodnota leasingových plateb rovná součtu reálné hodnoty pronajatého aktiva a počátečních přímých nákladů pronajímatele. Přírůstková úroková sazba je tržní sazba, kterou je úročen podobný leasing nebo úvěr, získaný za běžných tržních podmínek.

Proti aktivu vznikne na počátku leasingu ve stejné výši závazek z leasingu. Aktivum bude odpisováno a závazek postupně snižován pokračující úhradou leasingových splátek. Leasingová splátka obsahuje dvě komponenty - úmor (snižující závazek) a úrokový náklad. Na rozdíl od českých předpisů IFRS opravdu aplikují zásadu přednosti obsahu před formou. Nájemce najatý majetek odepisuje po dobu předpokládaného užití daného aktiva.¹⁰⁷

Majetek získaný prostřednictvím finančního leasingu se v rozvaze vykáže jako dlouhodobé aktivum. Společnost určí ocenění aktiva tím, že porovná reálnou hodnotu se současnou hodnotou budoucích leasingových splátek a zvolí nižší z hodnot.

---

¹⁰⁶ MALÍKOVÁ, O., HORÁK, J., České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů hodnotově ovlivňujících účetní výkaznictví, s. 121-127.

¹⁰⁷ ŠRÁMKOVÁ, A., JANOUŠKOVÁ, M., VOJÁČKOVÁ, H., IAS/IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví, praktické aplikace, s. 156-177.

Současná hodnota lze vypočítat z následujícího vzorce:

$$PV = \text{leas.splátka} \div (1 + i)^n, \quad (1)$$

kde:

PV – současná hodnota (present value)

n – období, ke kterému se současná hodnota určuje

i – implicitní úroková míra

V souladu s IAS 17 je nájemce pro oblast finančních leasingů povinen zveřejnit tyto položky:¹⁰⁸

- pro všechny kategorie aktiv jejich netto účetní hodnotu k rozvahovému dni,
- vysvětlení rozdílu mezi souhrnem budoucích minimálních leasingových plateb a jejich současnou hodnotou k rozvahovému dni. Podnik musí dále zveřejnit úhrn budoucích minimálních leasingových plateb zjištěných k rozvahovému dni a jejich současných hodnot pro každé z následujících období:
  - do 1 roku,
  - v rozmezí 1 roku až 5 let,
  - nad 5 let.
- podmíněné nájemné vykázané v nákladech běžného účetního období,
- souhrn budoucích očekávaných minimálních plateb, které budou obdrženy z nevypověditelného subleasingu,
- obecný popis významných leasingových smluv zahrnujících následující údaje:
  - podmínky placení podmíněného nájemného,
  - podmínky možností prodloužení nebo kupní opce a omezení.

---

¹⁰⁸ STROUHAL, J., ŽIDLICKÁ, R., KNAPOVÁ, B., Účetnictví 2009, Velká kniha příkladů, s. 313.

3.3 Finanční leasing z pohledu nájemce dle US GAAP

Operativní pronájem (operating lease)¹⁰⁹ není podle US GAAP nijak odlišný od českého účetnictví, zobrazuje se tak, že ekonomické oběti spojené s běžným pronájmem se promítají do nákladů.

Co se týče **majetkového pronájmu**¹¹⁰, existuje zde podstatný rozdíl. Majetkový pronájem (capital leasing) je smluvní vztah předepsaný vyhláškou SFAS 13, který zachycuje vznik majetkového pronájmu s cílem zachytit ekonomickou skutečnost s následujícími **čtyřmi podmínkami**, z nichž alespoň jedné musí být dosaženo:

- 1) vlastnictví pronajatého majetku přejde z pronajimatele na nájemce během trvání nebo na konci dohody,
- 2) dohoda umožňuje nájemci odkoupit majetek za méně, než je reálná hodnota v době, kdy se může využít opce,¹¹¹
- 3) doba trvání pronájmu je minimálně 75 % doby životnosti,¹¹²
- 4) současná hodnota splátek je minimálně 90% reálné hodnoty pronajatého majetku^{113, 114}

Podmínky 3) a 4) se aplikují v případě, že pronájem začne během prvních 75% doby životnosti pronajatého majetku. Diskontní sazba používaná pro výpočet současné hodnoty je s ohledem na zmíněné 4 podmínky nižší ze dvou následujících sazeb:

- 1) marginální úvěrová sazba nájemce,¹¹⁵
- 2) implicitní sazba pronajímatele¹¹⁶.

Hodnota, ve které se zaúčtuje majetek a závazky, se rovná nižší ze:

---

¹⁰⁹ **Rent** znamená v překladu krátkodobý pronájem, **lease** dlouhodobý pronájem.

¹¹⁰ **Leases** podle US GAAP nemají nic společného s finančním leasingem podle českého účetnictví, jelikož jsou v přímém rozporu s pravidly US GAAP.

¹¹¹ Odkup za symbolický poplatek = **opce na výhodné odkoupení**.

¹¹² Pronájem musí začít během prvních 75% doby životnosti pronajatého majetku.

¹¹³ Pronájem musí začít během prvních 75% doby životnosti pronajatého majetku.

¹¹⁴ MLÁDEK, R., Světové účetnictví, s. 317-318.

¹¹⁵ Úroková sazba, za kterou by si nájemce mohl půjčit od banky, pokud by si na pronájem aktiva půjčil a koupil ho.

¹¹⁶ Úroková sazba, při které by se současná hodnota sumy minimálních splátek rovnala reálné hodnotě majetku pro pronajímatele na začátku dohody.

- 1) současné hodnoty splátek,
- 2) reálné hodnoty majetku pro nájemce.

Účetní jednotka aktivum zaúčtuje do nehmotného majetku jako majetkový pronájem, ale bude se k němu chovat jako k hmotnému majetku a stanoví pro něj stejnou odpisovou dobu, metodu a zbytkovou hodnotu, jako kdyby majetek koupila.¹¹⁷ Závazek se zaúčtuje ve stejné hodnotě. Leasingové splátky se rozdělí na snížení závazku a nákladový úrok metodou efektivní úrokové sazby. Pokud se majetek a závazky zaúčtovaly v současné hodnotě splátek, použije se stejná diskontní sazba jako při aplikaci 4. podmínky testu, pokud v reálné hodnotě majetku, spočítá se nová implicitní sazba vycházející z reálné hodnoty majetku.

Za splátky se považují periodické platby odvedené pronajímateli, dále garantovaná zůstatková hodnota, penále za neprodloužení pronájmu a také částka, která se zaplatí podle opce na výhodné odkoupení (odkup za méně než jeho očekávaná reálná hodnota). Vedlejší náklady (platby daně, pojistného, povinné opravy) se nemají považovat za splátky. Pokud nájemce odvádí tyto platby přímo třetí straně, účtuje je přímo do nákladů. Pakliže jsou součástí celkové splátky pronajímateli, celková splátka se o tyto vedlejší náklady poníží a použije se čistá splátka na pro výpočet současné hodnoty splátek a změření hodnoty majetku a závazků.

Doba pronájmu je určena například nevypověditelnou částí dohody, dobou existence opce na výhodné prodloužení, nebo dobou, kdy kvůli neprodloužení vznikne penále. Doba odpisu majetku v případě splnění 1. nebo 2. podmínky testu se rovná skutečné době životnosti. Při splnění 3. nebo 4. podmínky (doba pronájmu je delší než $\frac{3}{4}$ doby životnosti nebo současná hodnota splátek je vyšší než 90% reálné hodnoty majetku) se majetek bude odepisovat k jeho zůstatkové hodnotě (rovná se očekávané reálné hodnotě majetku na konci pronájmu). Pokud nájemce garantuje zůstatkovou hodnotu, odepisuje ho ale ke skutečné zůstatkové hodnotě.

---

¹¹⁷ MLÁDEK, R., Světové účetnictví, s. 318-320.

Závazek by se měl rozpustit (splátky složené z úmoru a úroku) po dobu trvání pronájmu použitím metody efektivní úrokové sazby. Použije se diskontní sazba, která se použila na zjištění výše závazku.¹¹⁸

Náklady je nutné členit dle účelu. Minimální členění vypadá následovně:

- 1) náklady na prodané výrobky, zboží nebo služby,
- 2) odbyt,
- 3) správa.

3.4 Shrnutí rozdílů mezi účetním zobrazením leasingu z pohledu nájemce mezi IFRS/IAS, českou účetní legislativou a US GAAP

V české účetní legislativě se pod pojmem finanční leasing rozumí pronájem, u něhož po ukončení doby pronájmu dochází k odkupu najaté věci nájemcem. Pronajímatel přenáší na nájemce v rámci finančního leasingu povinnosti spojené s údržbou a opravami pronajatého majetku. Takto vzniklý závazek se nemusí projevit v rozvaze podniku, v rámci české účetní legislativy je možné účtovat pouze v podrozvahové evidenci. Pokud se společnost rozhodne pro rozvahové vykázání leasingové transakce, lze použít dva přístupy: aktuální leasingovou splátku a úhrnnou částku leasingových splátek. Nevýhodou finančního leasingu je skutečnost, že majetek zůstává po celou dobu pronájmu ve vlastnictví pronajímatele, nájemce nemůže uplatňovat daňové odpisy. Z hlediska IFRS/IAS se klade důraz především na ekonomickou podstatu. Pronajatý majetek je z tohoto důvodu evidován a odpisován u nájemce s ohledem na životnost a používání majetku. Na rozdíl od českých předpisů IFRS/IAS opravdu aplikují zásadu přednosti obsahu před formou. Nájemce najatý majetek odepisuje po dobu předpokládaného užití daného aktiva. Vykazování finančního leasingu z pohledu nájemce dle US GAAP je stejné jako u IFRS/IAS.

---

¹¹⁸ MLÁDEK, R., Světové účetnictví, s. 318-320.

4 Analýza účetní závěrky v případě finančního leasingu z pohledu nájemce

Vzorový příklad, na kterém je zachyceno účetní zobrazení leasingu z hlediska nájemce v porovnání české legislativy s IFRS/IAS a US GAAP, tvoří hlavní složku této práce. Pro názornost byla provedena určitá zjednodušení. Transakce zaznamenané v účetních knihách a ve výkazech vyplývající z leasingových operací obsahují pouze takové účetní položky, které mají souvislost s účtováním finančního leasingu. Časové rozlišení je bráno v potaz pouze u akontace.

Vzorový příklad:

Účetní jednotka uzavřela k **30.6.20X1** s leasingovou společností smlouvu o finančním pronájmu movité věci s následným převodem vlastnických práv majetku na nájemce po ukončení smlouvy s odkupní cenou **3 000 Kč**. Předmětem finančního leasingu je **obráběcí stroj** s reálnou hodnotou (fair value) **1 160 000 Kč** a s předpokládanou dobou životnosti **čtyř let**. Leasingová smlouva je uzavřena na **36 měsíců**. Poplatek za uzavření smlouvy je **2 000 Kč**. Splátky jsou hrazeny **čtvrtletně** ve výši **90 000 Kč**, tato částka v sobě zahrnuje také čtvrtletní pojištění v hodnotě **5 000 Kč**. Pojištění za celou dobu leasingu tedy činí celkem **60 000 Kč**. Úroková sazba je ve výši **11, 44%**¹¹⁹. Při předání obráběcího stroje nájemci **30.6.20X1** bude zaplacen akontace ve výši **280 000 Kč**. Veškerá rizika s používáním daného aktiva jsou přenesena na nájemce.

4.1 Účetní zobrazení leasingu z hlediska nájemce dle české účetní legislativy

V níže uvedeném vzorovém příkladu je zachyceno účetní zobrazení finančního leasingu z pohledu nájemce dle české legislativy. Bylo použito účtování o celkové částce nájemného.

---

¹¹⁹ Tato sazba byla zjištěna v průběhu výpočtu leasingu z pohledu IFRS a následně aplikována (pro porovnání) i na příkladu z hlediska české legislativy.

Ze zadání vyplývá, že se jedná o finanční pronájem s následnou koupí pronajatého stroje. První splátka v hodnotě **282 000 Kč** je mimořádná, je nutné ji časově rozlišovat. Ostatní splátky jsou ve stejné výši a týkají se daného zdaňovacího a účetního období, účtují se proto přímo do nákladů jako daňový náklad u nájemce a výnos u pronajímatele. Celková výše nájemného je v hodnotě **282 000 Kč + 12 x 90 000 Kč = 1 362 000 Kč**, takže na jedno čtvrtletí připadá částka v hodnotě **113 500 Kč**. Do roku 20X1 spadají dvě čtvrtletí, tedy **2 x 113 500 Kč = 227 000 Kč**, které je možné uplatnit za rok 20X1 v nákladech. V tomto roce bude v řádných splátkách zapláceno **2 x 90 000 Kč = 180 000 Kč**, z mimořádné splátky se tak tohoto období týká **227 000 Kč – 180 000 Kč = 47 000 Kč**. Stejným postupem lze dopočítat hodnoty k roku 20X2 **94 000 Kč**, 20X3 **94 000 Kč** a 20X4 **47 000 Kč**.

Následující data se zachytí postupně ve splátkovém kalendáři, účetním deníku¹²⁰, hlavní knize jednotlivých let¹²¹ a rozvaze a výsledovce jednotlivých let.

---

¹²⁰ Pro názornost je v účetním deníku uveden vždy první rok splácení, zbývající období jsou zachycena v **Příloze C Tab. C1 Účetní deník dle české legislativy**.

¹²¹ Hlavní knihy jednotlivých let se nacházejí v **Příloze D, Příloze E, Příloze F a Příloze G**.

V následující tabulce (4.1) je zobrazen splátkový kalendář dle české legislativy.

Tab. 4.1: Splátkový kalendář dle české legislativy

Období	Splátka	Stav závazku v Kč
30.6.20X1	282 000	1 083 000
30.6.20X1	90 000	993 000
30.9.20X1	90 000	903 000
31.12.20X1	90 000	813 000
31.3.20X2	90 000	723 000
30.6.20X2	90 000	633 000
30.9.20X2	90 000	543 000
31.12.20X2	90 000	453 000
31.3.20X3	90 000	363 000
30.6.20X3	90 000	273 000
30.9.20X3	90 000	183 000
31.12.20X3	90 000	93 000
31.3.20X4	90 000	3 000
31.3.20X4	3 000	0
Celkem	1 365 000	

Zdroj: Vlastní zpracování.

Akontace je splacena jednorázově na začátku trvání leasingové smlouvy ve výši **282 000 Kč**. Ostatní řádné splátky jsou hrazeny čtvrtletně ve výši **90 000 Kč**. Závazek nájemce se postupně snižuje až k nulové hodnotě. V posledním čtvrtletí doby trvání leasingové smlouvy je uhrazena odkupní cena obráběcího stroje ve výši **3 000 Kč**. Celkově zaplatil nájemce za finanční leasing s následným odkupem **1 365 000 Kč**.

V následující tabulce 4.2 je zachycen účetní deník dle české legislativy. Pro názornost je uveden pouze první rok splácení. Zbývající období je zachyceno v **Příloze C**.

Tab. 4.2: Účetní deník dle české legislativy

Datum	Text	Částka v Kč	MD	D	Číslo účetní operace
30.6.20X1	Zaúčtování obráběcího stroje do podrozvahové evidence	1 162 000	75x	X	1
30.6.20X1	Úhrada zvýšené splátky z B.Ú. (akontace)	282 000	381	221	2
30.6.20X1	Předpis 1. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	3
		90 000	X	221	4
30.6.20X1	Úhrada 1. řádné splátky	85 000	479	X	4a
		5 000	518	X	4b
30.9.20X1	Předpis 2. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	5
		90 000	X	221	6
30.9.20X1	Úhrada 2. řádné splátky	85 000	479	X	6a
		5 000	518	X	6b
31.12.20X1	Předpis 3. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	7
		90 000	X	221	8
31.12.20X1	Úhrada 3. řádné splátky	85 000	479	X	8a
		5 000	518	X	8b
31.12.20X1	Převod poměrné části zvýšené splátky do nákladů	47 000	518	381	9

Zdroj: Vlastní zpracování.

K datu 30.6. 20X1 se obráběcí stroj nejprve zaúčtuje do podrozvahové evidence v hodnotě **1 162 000 Kč**, dále dojde k úhradě zvýšené splátky ve výši **282 000 Kč** a k předpisu a poté úhradě první řádné splátky ve výši 90 000 Kč. V průběhu prvního roku splácení budou předepsány a poté uhrazeny celkem tři řádné splátky v součtu ve výši **270 000 Kč**. Na konci roku 20X1 se převádí poměrná část zvýšené splátky do nákladů v hodnotě **47 000 Kč**.

V roce 20X2 budou postupně předepsány a uhrazeny celkem 4 řádné čtvrtletní splátky v celkové výši **360 000 Kč**. Do nákladů se převede poměrná část zvýšené splátky v hodnotě **94 000 Kč**. Rok 20X3 bude zcela identický jako rok 20X2.

V roce 20X4 zbývá uhradit poslední splátku v hodnotě **90 000 Kč** a odkoupit stroj v předem smluvené odkupní ceně **3 000 Kč**. Poté dojde k vyřazení obráběcího stroje z podrozvahové evidence a převede se zbývajících poměrná část zvýšené splátky do nákladů ve výši **47 000 Kč**.

V následujícím textu jsou zachyceny konečné rozvahy a výsledovky jednotlivých let 20X1, 20X2, 20X3 a 20X4.

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X1

MD	Rozvaha k 31.12.20X1 v Kč		D
Bankovní účty	1 448 000	Základní kapitál	2 000 000
Náklady příštích období	235 000	Výsledek hospodaření	-317 000
Σ	1 683 000	Σ	1 683 000

N	Výsledovka (20X1) v Kč		V
Ostatní služby	317 000		
Σ	317 000	Σ	0
KS	-317 000		

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X2

MD	Rozvaha k 31.12.20X2 v Kč		D
Bankovní účty	1 088 000	Základní kapitál	2 000 000
Náklady příštích období	141 000	Neuhrazená ztráta min. let	-317 000
		Výsledek hospodaření	-454 000
Σ	1 229 000	Σ	1 229 000

N	Výsledovka (20X2) v Kč		V
Ostatní služby	454 000		
Σ	454 000	Σ	0
KS	-454 000		

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X3

MD	Rozvaha k 31.12.20X3 v Kč		D
Bankovní účty	728 000	Základní kapitál	2 000 000
Náklady příštích období	47 000	Neuhrazená ztráta min. let	-771 000
		Výsledek hospodaření	-454 000
Σ	775 000	Σ	775 000

N	Výsledovka (20X3) v Kč		V
Ostatní služby	454 000		
Σ	454 000	Σ	0
KS	-454 000		

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X4

MD	Rozvaha k 31.12.20X4 v Kč		D
Bankovní účty	635 000	Základní kapitál	2 000 000
		Neuhrazená ztráta min. let	-1 225 000
		Výsledek hospodaření	-140 000
Σ	635 000	Σ	635 000

N	Výsledovka (20X4) v Kč		V
Ostatní služby	137 000		
Spotřeba materiálu	3 000		
Σ	140 000	Σ	0
KS	-140 000		

Mezi koncepcí vykazování předmětu finančního leasingu v ČR a ve světě (IFRS, US GAAP) existuje zásadní rozpor:

Podle české legislativy je pronajatý majetek vykazován v účetnictví pronajímatele. Pronajímatel majetek také odepisuje.

Nájemce v podmínkách české legislativy vede majetek najatý formou finančního leasingu s odkazem na vzorový příklad na podrozvahových účtech. Leasingových splátky jsou pro něj při splnění určitých podmínek¹²² daňově uznatelným nákladem. Majetek ale odepisovat nemůže.

4.2 Účetní zobrazení leasingu z hlediska nájemce dle IFRS

V níže uvedeném vzorovém příkladu je zachyceno účetní zobrazení finančního leasingu z pohledu nájemce. Nejprve je nutné ověřit, zda se skutečně jedná o finanční leasing. Dále následuje výpočet implicitní úrokové sazby a současné hodnoty minimálních leasingových splátek. Nakonec se vypočítá výše odpisů a vše se zachytí pomocí splátkového kalendáře, účetního deníku, hlavní knihy, rozvahy a výsledovky.

Postup řešení:

Nejprve je nutné zjistit, zda se jedná o finanční leasing. Díky převodu vlastnictví na nájemce na konci nájemní smlouvy je podmínka splněna. Splněna je také podmínka doby trvání leasingu, která je 75% doby životnosti aktiva a dále podmínka, že na počátku leasingu je SH minimálních leasingových plateb rovna fair value.

Poté následuje výpočet implicitní úrokové sazby. Stanoví se hodnota aktiva a souvisejícího závazku ve výši součtu reálné hodnoty stroje **1 160 000 Kč** a poplatku za uzavření smlouvy **2 000 Kč**, tj. **1 162 000 Kč**. Kvartální leasingové splátky ve výši **90 000 Kč** v sobě obsahují i kvartální pojištění ve výši **5 000 Kč**, tato částka však není součástí minimálních leasingových splátek, jedná se o refundované náklady placené

---

¹²² Doba nájmu odpovídá době odpisování předmětu leasingu, přičemž u nemovitých věcí musí trvat nejméně 30 let. Po ukončení leasingu musí být zajištěn bezprostřední převod vlastnických práv na nájemce a majetek musí být zařazen do obchodního majetku nájemce.

pronajímatelem, a proto je třeba je od každé čtvrtletní splátky odečíst. Leasingová splátka je tedy ve výši **85 000 Kč**. První leasingová splátka v sobě obsahuje poplatek za uzavření smlouvy **2 000 Kč**, akontaci **280 000 Kč** a první řádnou splátku **85 000 Kč**, tj. součet částek ve výši **367 000 Kč**. Poslední platba k 31.3. 20X4 ve výši **88 000 Kč** obsahuje řádnou splátku a odkupní cenu **3 000 Kč**.

Implicitní úroková sazba se vypočítá jako rozdíl mezi stavem závazku na počátku období **795 000 Kč** a leasingovou splátkou **85 000 Kč**, což činí **710 000 Kč**. Tato částka se vynásobí pomocnou úrokovou sazbou (např. **12%**¹²³), díky níž lze následně zjistit řádná implicitní úroková sazba. Skutečná implicitní úroková sazba je ve výši **11, 44% p.a.** Následující tabulka (4.3) znázorňuje aplikaci skutečné implicitní úrokové sazby.

Následující data se zachytí postupně ve splátkovém kalendáři, účetním deníku¹²⁴, hlavní knize jednotlivých let¹²⁵ a rozvaze a výsledovce jednotlivých let.

---

¹²³ Je nutné nejprve zvolit libovolnou výši sazby proto, aby bylo možné určit skutečnou sazbu.

¹²⁴ Pro názornost je v účetním deníku uveden vždy první rok splácení, zbývajících období jsou zachycena v **Příloze H Tab. H1 Účetní deník dle IFRS**.

¹²⁵ Hlavní knihy jednotlivých let se nacházejí v **Příloze I, Příloze J, Příloze K, Příloze L a Příloze M**.

Tab. 4.3: Splátkový kalendář dle IFRS

	A	B	C	D	E	F
1	Hodnota obráběcího stroje			1 160 000		
2	Poplatek za uzavření smlouvy			2 000		
3	Akontace			280 000		
4	Kvartální splátka			90 000		
5	Celkové pojištění			60 000		
6	Pojištění připadající na jednu splátku			5 000		
7	Závazek			1 162 000		
8	Implicitní úroková sazba			11,44%		
9	Doba životnosti			4 roky		
10	Doba leasingu			3 roky		
11	Hodnota při odkupu			3 000		
12	Datum platby	Platba podle kalendáře	Celková platba na leasing	Snížení závazku (Úmor)	Úrok	Stav závazku
13	30.6.20X1	372 000	367 000	367 000	0	795 000
14	30.9.20X1	90 000	85 000	64 699	20 301	730 301
15	31.12.20X1	90 000	85 000	64 118	20 882	666 183
16	31.3.20X2	90 000	85 000	65 952	19 048	600 231
17	30.6.20X2	90 000	85 000	67 838	17 162	532 393
18	30.9.20X2	90 000	85 000	69 777	15 223	462 616
19	31.12.20X2	90 000	85 000	71 772	13 228	390 844
20	31.3.20X3	90 000	85 000	73 825	11 175	317 019
21	30.6.20X3	90 000	85 000	75 935	9 065	241 084
22	30.9.20X3	90 000	85 000	78 107	6 893	162 977
23	31.12.20X3	90 000	85 000	80 340	4 660	82 637
24	31.3.20X4	93 000	88 000	82 637	2 363	0

Zdroj: Vlastní zpracování.

K datu 30.6.20X1 byla jednorázově uhrazena akontace spolu s poplatkem za uzavření smlouvy a první řádné splátky v celkové výši **372 000 Kč**. Každé další čtvrtletí (v souhrnu 10 splátek) byla pravidelně splácena částka **90 000 Kč**. V posledním čtvrtletí, tedy k 31.3. 20X4, byla uhrazena poslední splátka navýšená o odkupní cenu v celkové hodnotě **93 000 Kč**. Hodnoty ve sloupci **Snížení závazku** představují (kromě akontace) současné hodnoty minimálních leasingových plateb a jejich suma se rovná výši závazku **1 162 000 Kč**.

Pro názornost je v tabulce (4.4) uveden výpočet současné hodnoty minimální řádné splátky k 30.9.20X1 podle vzorce (2):

$$\text{K výpočtu současné hodnoty se používá tzv. Odúročitel} = (1 + i)^{-n} \quad (2)$$

Tab. 4.4: Odúročitel

Období	Odúročitel	Současná hodnota splátky = odúročitel * splátka
30.9.20X1	$1 \div \left[1 + (0,1144 \div 4)^{4 \times 0,25} \right]$	82 637 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Následně je nutné zjistit výši odpisu za čtvrtletí, jak uvádí vzorec (3):

$$\text{Odpis} = 1\,162\,000 \text{ Kč} \div 16 = \mathbf{72\,625 \text{ Kč}} \quad (3)$$

V následující tabulce (4.5) je zobrazen účetní deník pro první rok splácení. Zbývajících období je zachyceno v **Příloze H**.

Tab. 4.5: Účetní deník dle IFRS

Datum	Text	Částka	MD	D	Číslo účetní operace
30.6.20X1	Pořízení stroje na leasing	1 162 000	022	474	1
30.6.20X1	1. splátka	372 000	x	221	2
		367 000	474	x	2a
		5 000	518	x	2b
30.9.20X1	2. splátka	90 000	x	221	3
		64 699	474	x	3a
		20 301	562	x	3b
		5 000	518	x	3c
31.12.20X1	3. splátka	90 000	x	221	4
		64 118	474	x	4a
		20 882	562	x	4b
		5 000	518	x	4c
31.12.20X1	Odpis 20X1	145 250	551	082	5

Zdroj: Vlastní zpracování.

K datu 30.6.20X1 se zaúčtuje pořízení obráběcího stroje v hodnotě **1 162 000 Kč** a dále dojde k úhradě navýšené splátky v hodnotě **372 000 Kč**. Do konce roku poté následují ještě dvě další řádné splátky v celkové hodnotě **180 000 Kč**. K 31.12 20X1 se zaúčtuje odpis obráběcího stroje za dvě čtvrtletí používání ve výši **145 250 Kč**.

V roce 20X2 budou uhrazeny další 4 řádné splátky v úhrnné částce **360 000 Kč**, kdy se poměr úmoru vůči úroku v každé další uhrazené splátce postupně zvyšuje. K 31.12. 20X2 se zaúčtuje další odpis obráběcího stroje ve výši **290 500 Kč**. V roce 20X3 bude průběh účtování identický jako v roce 20X2. Výše jednotlivých řádných splátek je stále stejná ale s tím, že se poměr úmoru a úroku s každou další splátkou neustále zvyšuje.

V roce 20X4 bude uhrazena poslední řádná splátka navýšená o odkupní cenu v úhrnné částce **93 000 Kč**. K 31.12 20X4 se zaúčtuje odpis obráběcího stroje ve výši **290 500 Kč**. V roce 20X5, přesněji řečeno k 30.6. 20X5, dojde k zaúčtování posledního odpisu obráběcího stroje ve výši **145 250 Kč**.

V následujícím textu jsou zachyceny konečné rozvahy a výsledovky jednotlivých let 20X1, 20X2, 20X3, 20X4 a 20X5.

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X1

MD		Rozvaha k 31.12 20X1 v Kč		D
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 162 000	Základní kapitál	2 000 000	
Oprávky k samostatným movitým věcem a souboru movitých věcí	-145 250	Výsledek hospodaření	-201 433	
Bankovní účty	1 448 000	Závazky z pronájmu	666 183	
Σ	2 464 750	Σ	2 464 750	

N	Výsledovka (20X1) v Kč	V
Ostatní služby	15 000	
Úroky	41 183	
Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	145 250	
Σ	201 433	Σ 0
VH	-201 433	

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X2

MD	Rozvaha k 31.12 20X2 v Kč	D
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 162 000	Základní kapitál 2 000 000
Oprávky k samostatným movitým věcem a souboru movitých věcí	-435 750	Neuhrazená ztráta min. let -201 433
Bankovní účty	1 088 000	Výsledek hospodaření -375 161
		Závazky z pronájmu 390 844
Σ	1 814 250	Σ 1 814 250

N	Výsledovka (20X2) v Kč	V
Ostatní služby	20 000	
Úroky	64 661	
Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	290 500	
Σ	375 161	Σ 0
VH	-375 161	

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X3

MD	Rozvaha k 31.12 20X3 v Kč		D
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 162 000	Základní kapitál	2 000 000
Oprávky k samostatným movitým věcem a souboru movitých věcí	-726 250	Neuhrazená ztráta min. let	-576 594
Bankovní účty	728 000	Výsledek hospodaření	-342 293
		Závazky z pronájmu	82 637
Σ	1 163 750	Σ	1 163 750

N	Výsledovka (20X3) v Kč		V
Ostatní služby	20 000		
Úroky	31 793		
Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	290 500		
Σ	342 293	Σ	0
VH	-342 293		

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X4

MD	Rozvaha k 31.12 20X4 v Kč		D
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 162 000	Základní kapitál	2 000 000
Oprávky k samostatným movitým věcem a souboru movitých věcí	-1 016 750	Neuhrazená ztráta min. let	-918 887
Bankovní účty	635 000	Výsledek hospodaření	-300 863
Σ	780 250	Σ	780 250

N	Výsledovka (20X4) v Kč	V
Ostatní služby	8 000	
Úroky	2 363	
Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	290 500	
Σ	300 863	Σ 0
VH	-300 863	

Zobrazení leasingu v konečné rozvaze a výsledovce 20X5

MD	Rozvaha k 31.12 20X5 v Kč	D
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 162 000	Základní kapitál 2 000 000
Oprávky k samostatným movitým věcem a souboru movitých věcí	-1 162 000	Neuhrazená ztráta min. let -1 219 750
Bankovní účty	635 000	Výsledek hospodaření -145 250
Σ	635 000	Σ 635 000

N	Výsledovka (20X5) v Kč	V
Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	145 250	
Σ	145 250	Σ 0
VH	-145 250	

Nájemce vykazuje v rozvaze obráběcí stroj, který je předmětem finančního leasingu od počátku sjednání leasingové smlouvy. Podle IAS 17 se toto aktivum zařazuje pod leasing do rozvahy. Pro ocenění se používá nižší z hodnot fair value (reálné hodnoty) a současné hodnoty minimálních leasingových splátek. Pro výpočet současné hodnoty byla použita implicitní úroková sazba ve výši 11, 44%. Náklady jsou ve výsledovce členěny podle druhu.

4.3 Účetní zobrazení leasingu z hlediska nájemce dle US GAAP

V níže uvedeném vzorovém příkladu je zachyceno účetní zobrazení finančního leasingu z pohledu nájemce dle US GAAP. V následující tabulce (4.6) je zachycen splátkový kalendář dle US GAAP.

Tab. 4.6: Splátkový kalendář dle US GAAP

Datum platby	Platba podle kalendáře	Celková platba na leasing	Snížení závazku (Úmor)	Úrok	Stav závazku
30.6.20X1	372 000	367 000	367 000	0	795 000
30.9.20X1	90 000	85 000	64 699	20 301	730 301
31.12.20X1	90 000	85 000	64 118	20 882	666 183
31.3.20X2	90 000	85 000	65 952	19 048	600 231
30.6.20X2	90 000	85 000	67 838	17 162	532 393
30.9.20X2	90 000	85 000	69 777	15 223	462 616
31.12.20X2	90 000	85 000	71 772	13 228	390 844
31.3.20X3	90 000	85 000	73 825	11 175	317 019
30.6.20X3	90 000	85 000	75 935	9 065	241 084
30.9.20X3	90 000	85 000	78 107	6 893	162 977
31.12.20X3	90 000	85 000	80 340	4 660	82 637
31.3.20X4	93 000	88 000	82 637	2 363	0

Zdroj: Vlastní zpracování.

Je zcela zřejmé, že podle US GAAP se účtuje stejně jako podle IFRS. Z tohoto důvodu zde nebude znovu uváděno zaúčtování v hlavních knihách jednotlivých let, rozvah a výsledovek. Do rozvahy se leasing zachycuje v rámci US GAAP v aktivech pod složkou **Nehmotná aktiva** jako **Pronajatý majetek** a v pasivech pod **Dlouhodobé závazky** jako **Závazky z pronajatého majetku**. Rozdíl je pouze v zachycení **nákladů ve výsledovce**. US GAAP neumožňuje druhové členění nákladů.

5 Nesoulady ve výkazech

Z důvodu rozdílných preferencí spočívajících v upřednostňování obsahu před formou se značně odlišuje způsob účetního zobrazení a vypovídacích hodnot výkazů. V následujícím je zachycena analýza účetní závěrky postupně dle jednotlivých účetních systémů.

5.1 Konkrétní srovnání na vzorovém příkladu finančního leasingu z hlediska nájemce

Pro názorné srovnání rozdílů v účetním zobrazení finančního leasingu z pohledu nájemce mezi jednotlivými účetními systémy je použita rozvaha, výsledovka a kapitálová a majetková struktura.

Co se týče dopadů finančního leasingu z hlediska nájemce do **výsledovky**, rozdíl mezi českou legislativou a IFRS, (US GAAP) je ve struktuře nákladů zobrazené v následující tabulce (**5.1**).

Tab. 5.1: Struktura nákladů

Rok	Náklady	Účet	česká legislativa	IFRS, US GAAP	rozdl
		Ostatní služby	317 000	X	X
	Provozní činnost	Pojistné	X	15 000	X
20X1		Odpisy	X	145 250	X
	Finanční činnost	Úroky	X	41 183	X
	Celkem		317 000	201 433	115 567
		Ostatní služby	454 000	X	X
	Provozní činnost	Pojistné	X	20 000	X
20X2		Odpisy	X	290 500	X
	Finanční činnost	Úroky	X	64 661	X
	Celkem		454 000	375 161	78 839
		Ostatní služby	454 000	X	X
	Provozní činnost	Pojistné	X	20 000	X
20X3		Odpisy	X	290 500	X
	Finanční činnost	Úroky	X	31 793	X
	Celkem		454 000	342 293	111 707
		Ostatní služby	137 000	X	X
		Pojistné	X	5 000	X
20X4	Provozní činnost	Spotřeba materiálu	3 000	3 000	X
		Odpisy	X	290 500	X
	Finanční činnost	Úroky	X	2 363	X
	Celkem		140 000	300 863	-165 863
		Ostatní služby	X	X	X
	Provozní činnost	Pojistné	X	X	X
20X5		Odpisy	X	145 250	X
	Finanční činnost	Úroky	X	X	X
	Celkem		X	145 250	X
Celkem			1 365 000	1 365 000	0

Zdroj: Vlastní zpracování.

Podle české účetní legislativy je nájemné zachyceno na účtu **Ostatní služby**, který je součástí nákladů z provozní činnosti. Tato částka s odkazem na uvedený vzorový příklad

představuje pravidelnou platbu ve stanovené výši obsahující úrok pronajimatele, splácenou jistinu představující opotřebení stroje a pojištění.

V případě účtování finančního leasingu z hlediska nájemce dle IFRS/IAS a US GAAP je dopad následující: úrok pronajimatele se účetně zobrazuje do nákladů z finanční činnosti, odpisy a pojistné se účetně zachycují do nákladů z provozní činnosti. Nájemce se chová jako vlastník předmětu finančního leasingu. Předmět leasingu odepisuje, uplatňuje se tedy přednost obsahu před formou.

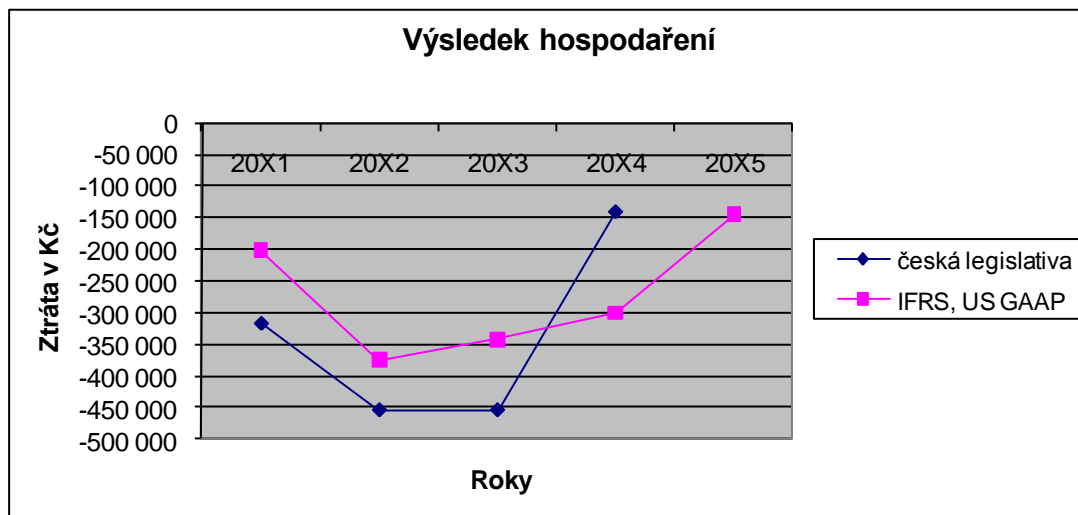
Rozdíly v celkových částkách zaúčtovaných do výsledovky představuje zejména výše úroků. Ve vzorovém příkladu finančního leasingu z hlediska nájemce dle české legislativy se postupně hradí jednotlivé splátky ve stejné výši s předem lineárně rozpočítaným úrokem. Dle IFRS a US GAAP se úrok počítá ze zbývajících nesplacených jistin a proto má jiné než lineární rozložení (metoda efektivní úrokové sazby).

Pomocí níže uvedené tabulky **5.2** a obrázku **5.1** lze názorně dokumentovat dopad účtování systémy na vykazovaný hospodářský výsledek.

Tab. 5.2: Porovnání výsledku hospodaření jednotlivých let

Výsledek hospodaření		
Rok	česká legislativa	IFRS, US GAAP
20X1	-317 000	-201 433
20X2	-454 000	-375 161
20X3	-454 000	-342 293
20X4	-140 000	-300 863
20X5	X	-145 250

Zdroj: Vlastní zpracování.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Obr. 5.1: Porovnání výsledků hospodaření jednotlivých let

V roce **20X1** se splácí pouze 3 čtvrtletní splátky. V případě české účetní legislativy pokrývá suma ve výši **-317 000 Kč**, tedy výsledek hospodaření roku 20X1, 3 řádné splátky zahrnující také pojištění (3 x 90 000 Kč) a rovnoměrně rozpočítanou částku připadající na toto období, prostřednictvím které se postupně umořuje akontace (47 000 Kč). Dle IFRS obsahuje výsledek hospodaření pro rok 20X1 odpisy, úrok a pojištění v celkové výši **-201 433 Kč**. Akontace byla v tomto případě uhrazena v plné výši ihned na začátku trvání leasingové smlouvy dohromady s první řádnou splátkou, takže se tato částka neúčtovala.

V roce **20X2** se splácí 4 čtvrtletní splátky. V případě české účetní legislativy pokrývá suma ve výši **-454 000 Kč**, tedy výsledek hospodaření roku 20X2, 4 řádné splátky zahrnující také pojištění (4 x 90 000 Kč) a rovnoměrně rozpočítanou částku připadající na toto období, prostřednictvím které se postupně umořuje akontace (94 000 Kč). Dle IFRS se výsledek hospodaření pro rok 20X2 pohybuje ve výši **-375 161 Kč** opět obsahující odpisy, úroky a pojištění. Tentokrát se ale úročí všechny 4 splátky, proto byla celková hodnota výsledku hospodaření dle IFRS pro rok 20X1 nižší.

V roce **20X3** se splácí opět 4 čtvrtletní splátky. V případě české účetní legislativy je hodnota výsledku hospodaření stejná jako v předchozím roce tedy **-454 000 Kč**. V průběhu

období mezi roky 20X2 a 20X3 lze prostřednictvím grafu názorně zobrazit lineární průběh křivky znázorňující výsledek hospodaření dle české účetní legislativy. Rok 20X1 a 20X4 tento lineární průběh křivky narušují, což je ale způsobeno pouze tím, že se splátky hradí čtvrtletně a splácení bylo započato již v průběhu roku nikoliv na začátku. Jak již bylo zmíněno, rok 20X1 obsahuje 3 čtvrtletní splátky a rok 20X4 pouze jednu splátku. Názorněji by byl průběh této křivky zachycen v delším časovém období. Dle IFRS začíná výsledek hospodaření dosahovat nižší ztráty (**-342 293 Kč**) a to díky klesajícím úrokům, které se platí ze stále menší zbývající částky, o rozdíl ve výši 32 868 Kč.

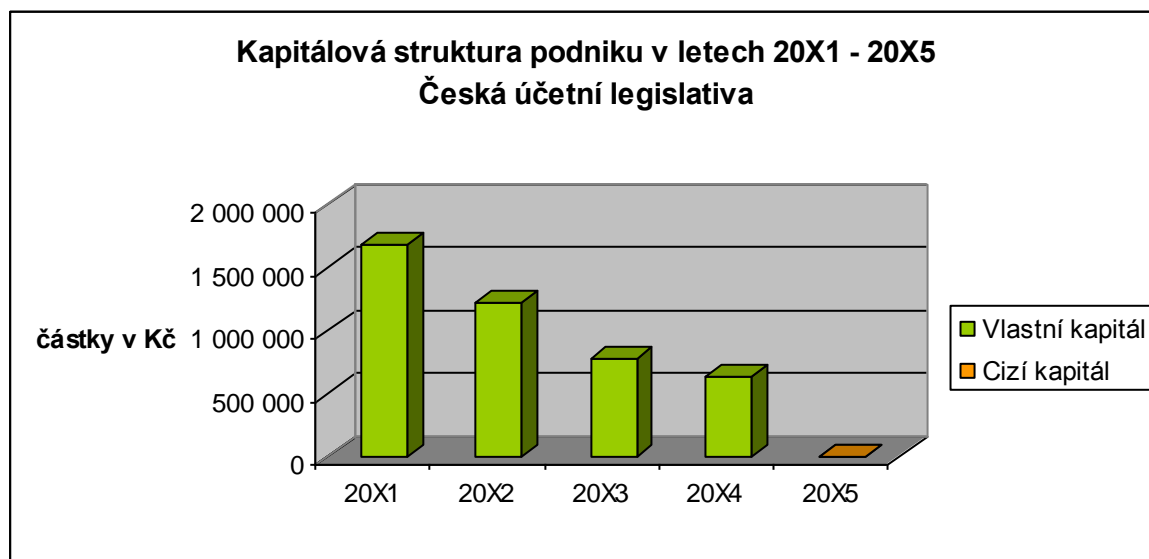
V roce **20X4** se dle české účetní legislativy splácí už jen 1 splátka a to proto, že celková doba úhrady leasingu a účtování jednotlivých položek do nákladů se počítá dle doby trvání leasingové smlouvy nikoliv dle životnosti obráběcího stroje, jako je tomu u IFRS. Částka ve výši **140 000 Kč** zahrnuje řádnou splátku, částku amortizující akontaci a odkupní cenu stroje. Dle IFRS dosahuje výsledek hospodaření opět nižší ztráty (**-300 863 Kč**) než v předchozím roce o rozdíl 41 430 Kč.

Rok **20X5** se týká už jen účtování finančního leasingu dle IFRS. Finanční leasing je v tomto okamžiku již splacen, běží ještě ale doba odpisování. Doba odpisování obráběcího stroje se rovná době životnosti, proto je výsledek hospodaření ve výši **-145 250 Kč** roven výši posledního odpisu.

Výsledky hospodaření jednotlivých let se dle IFRS, (US GAAP) a české účetní legislativy liší a to především z hlediska výše úroků a odpisů.

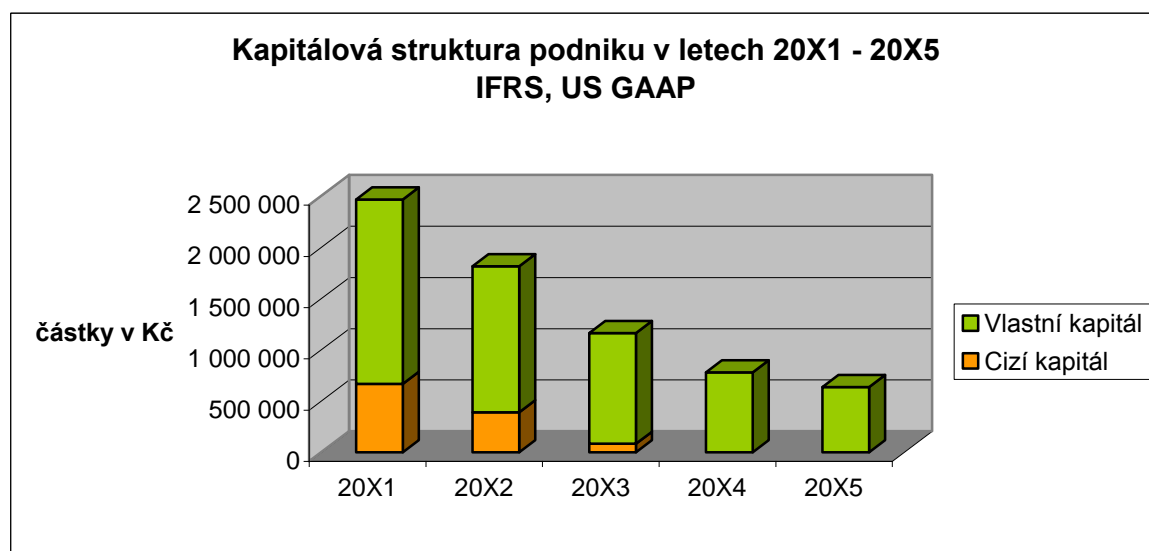
Co se týče rozdílů mezi IFRS, (US GAAP) a českou účetní legislativou v zobrazení finančního leasingu z hlediska nájemce v **rozvaze**, jde především o zaúčtování dlouhodobého majetku a dlouhodobých závazků. Dle české účetní legislativy se v rozvaze při účtování o jednotlivých splátkách nájemného předmět finančního leasingu u nájemce v aktivech nezobrazuje a stejně tak se nezobrazují ani související závazky z pronájmu. Nájemce nejprve zaúčtuje předpis splátky, poté splátku uhradí. Změní se stav Bankovního účtu a Ostatních nákladů, konečný stav Dlouhodobých závazků zůstává nulový. V případě účetního zobrazení finančního leasingu dle IFRS se v aktivech zachycuje předmět finančního leasingu, Oprávky a s postupem splácení úbytek Bankovního účtu. V pasivech se zachycují související Závazky z dlouhodobého majetku. Odpisy, úroky a pojištění

se účtuje do nákladů. V souhrnu lze říci, že jediné IFRS zachycují skutečnou ekonomickou realitu podniku. Prostřednictvím následujících grafů kapitálové a majetkové struktury (obrázek 5.2 a 5.3) je naznačen rozdíl mezi těmito účetními systémy:

Zdroj: Vlastní zpracování.

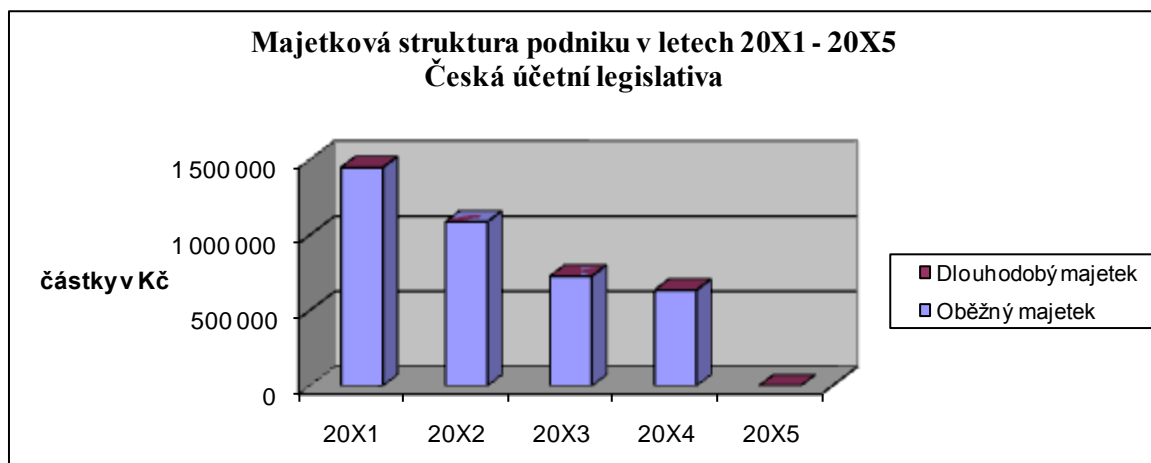
Obr. 5.2: Kapitálová struktura podniku v letech 20X1 - 20X5 dle české účetní legislativy

Zdroj: Vlastní zpracování.

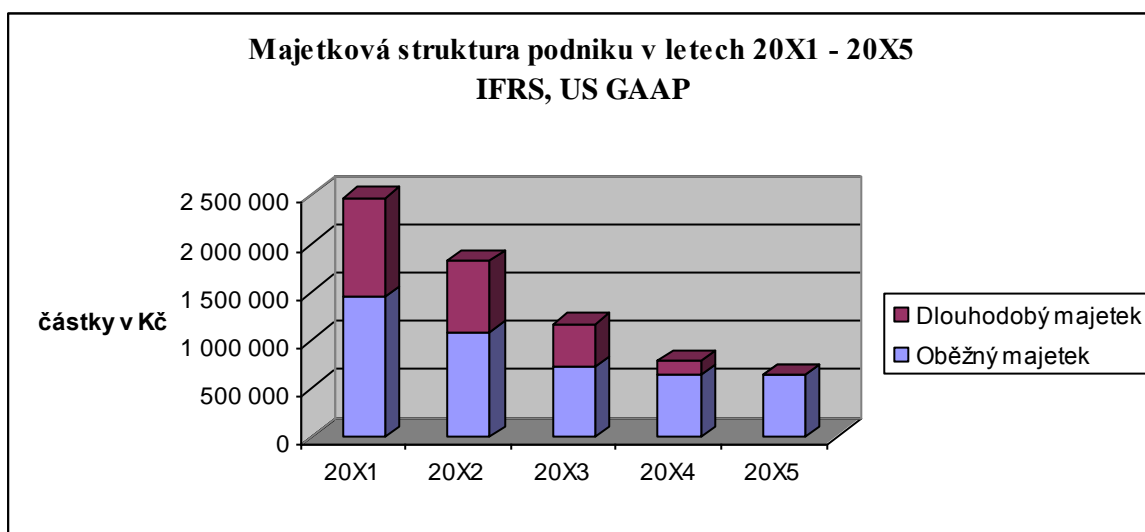
Obr. 5.3: Kapitálová struktura podniku v letech 20X1 - 20X5 dle IFRS, US GAAP

Kapitálová struktura se podle IFRS a české účetní legislativy liší především v poměru cizího kapitálu. V případě účtování finančního leasingu dle IFRS jsou cizí kapitálové zdroje vyšší než v případě účtování dle české účetní legislativy, což je způsobeno Dlouhodobými závazky z pronájmu, které se v případě české účetní legislativy v rozvaze nezobrazují.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Obr. 5.4: Majetková struktura podniku v letech 20X1 – 20X5 dle české účetní legislativy

Zdroj: Vlastní zpracování.

Obr. 5.5: Majetková struktura podniku v letech 20X1 – 20X5 dle IFRS, US GAAP

Majetková struktura je odlišná především z hlediska poměru dlouhodobého majetku. Dle české účetní legislativy není možné, aby si nájemce v případě finančního leasingu účtoval pronajatý majetek do aktiv, jelikož není jeho skutečný vlastník.

Zde se opět potvrzuje, který účetní systém zachycuje skutečnou ekonomickou situaci. Česká účetní legislativa upřednostňuje právní formu před obsahem. Což, jak bylo již řečeno, zkresluje ukazatele rentability a zadluženosti. Uživatel podle rozvahy a výsledovky nezjistí skutečnou realitu, tyto výkazy mu poskytují matoucí informace a bez doprovodných údajů získaných např. z příloh k účetním výkazům by skutečný stav podniku nemohl rozpoznat.

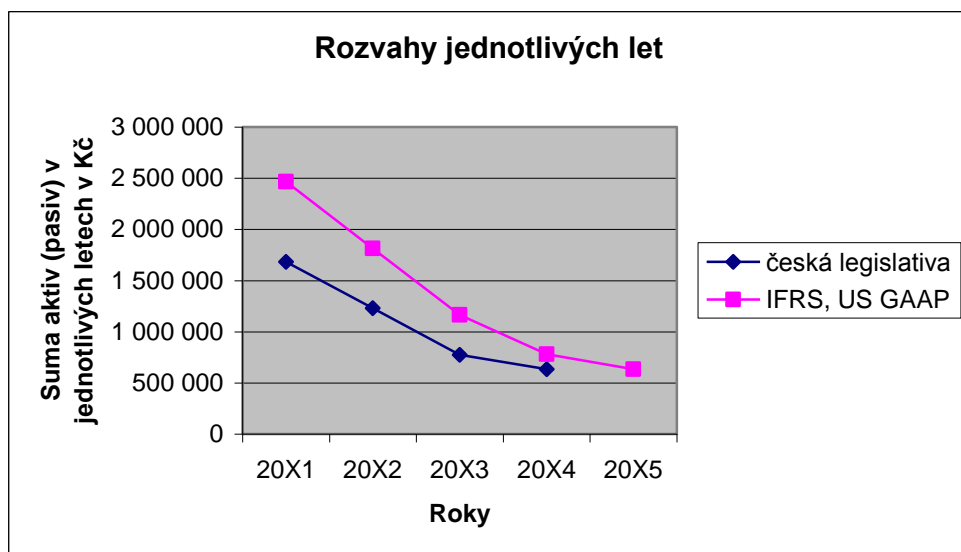
V následující tabulce (5.3) jsou zachyceny konečné sumy rozvah jednotlivých let:

Tab. 5.3: Porovnání bilanční sumy jednotlivých let

Rozvaha				
Rok		česká legislativa	IFRS, US GAAP	Rozdíly
20X1	Aktiva	1 683 000	2 464 750	-781 750
	Pasiva	1 683 000	2 464 750	-781 750
20X2	Aktiva	1 229 000	1 814 250	-585 250
	Pasiva	1 229 000	1 814 250	-585 250
20X3	Aktiva	775 000	1 163 750	-388 750
	Pasiva	775 000	1 163 750	-388 750
20X4	Aktiva	635 000	780 250	-145 250
	Pasiva	635 000	780 250	-145 250
20X5	Aktiva	X	635 000	X
	Pasiva	X	635 000	X

Zdroj: Vlastní zpracování.

Jak u systému IFRS, tak u české účetní legislativy jsou částky v jednotlivých letech klesající, je to způsobeno nákladovými položkami a neustále se zvyšující ztrátou z minulých let. Rozvaha dle IFRS však začíná na vyšších hodnotách. Tato skutečnost je způsobena zanesením předmětu finančního leasingu do aktiv nájemce a souvisejících dlouhodobých závazků do pasiv. Průběh křivek znázorňující konečné sumy rozvah dle IFRS, (US GAAP) a dle české účetní legislativy jsou znázorněny v následujícím obrázku (5.4).

Zdroj: Vlastní zpracování.

Obr. 5.6: Porovnání bilanční sumy jednotlivých let

Ukazatelé rentability a zadluženosti

Ukazatele rentability hodnotí efektivnost hospodaření podniku a vyjadřují do jaké míry je podnik schopen zhodnotit vložený kapitál.¹²⁶

127

$$\text{Rentabilita úhrnného vloženého kapitálu} = \frac{\text{čistý zisk} + \text{nákladové úroky} \times (1 - \text{koeficient sazby daně})}{\text{průměrná celková aktiva}} \times 100 (\%) \quad (4)$$

¹²⁶ JÁČOVÁ, H., PRSKAVCOVÁ, M., Finanční řízení podniku: sbírka příkladů, s. 70-78.

¹²⁷ JÁČOVÁ, H., PRSKAVCOVÁ, M., Finanční řízení podniku: sbírka příkladů, s. 70-78.

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{průměrný vlastní kapitál}} \times 100 (\%) \quad (5)$$

V případě české účetní legislativy dochází ke zkreslení ukazatele rentability. Předmět leasingu se dle tohoto účetního systému nezachycuje v rozvaze nájemce. Z tohoto důvodu dochází k podhodnocení aktiv.

Ukazatelé zadluženosti jsou konstruovány jako poměr mezi cizími a vlastními zdroji, zkoumají do jaké míry je majetek podniku financován z cizích zdrojů.¹²⁹

130

$$\text{Zadluženost 1} = \frac{\text{dlouhodobé závazky}}{\text{vlastní kapitál}} \times 100 (\%) \quad (6)$$

131

$$\text{Zadluženost 2} = \frac{\text{dlouhodobé závazky}}{\text{úhrnný vložený kapitál}} \times 100 (\%) \quad (7)$$

132

$$\text{Zadluženost 3} = \frac{\text{cizí zdroje + dosud nezaplacené leasingové splátky}}{\text{úhrnný vložený kapitál}} \times 100 (\%) \quad (8)$$

V případě české účetní legislativy dochází také ke zkreslení ukazatelů zadluženosti. Předmět leasingu se dle tohoto účetního systému nezachycuje v rozvaze nájemce, tedy ani závazky s ním spojené nejsou v rozvaze zachyceny.

¹²⁸ JÁČOVÁ, H., PRSKAVCOVÁ, M., Finanční řízení podniku: sbírka příkladů. s. 71-78.

¹²⁹ Tamtéž, s. 71-78.

¹³⁰ Tamtéž, s. 71-78.

¹³¹ Tamtéž, s. 71-78.

¹³² Tamtéž, s. 71-78.

Závěr

V posledních letech je leasing v České republice jednou z nejpoužívanějších forem financování majetku. Fakt, že firma nepotřebuje mít k nákupu daného aktiva k určitému datu velký objem finančních prostředků, je značnou výhodou. Leasingové splátky jsou rozloženy do delšího časového horizontu. Při splnění daných podmínek je nájemné daňově uznatelným nákladem. Nevýhodou leasingu je, že po celou dobu trvání pronájmu zůstává předmět leasingu ve vlastnictví pronajímatele, nájemce proto nemůže uplatňovat daňové odpisy. Česká legislativa v případě finančního leasingu účtuje dle právní podstaty.

Zvýšení závazků a tedy zadluženosti důsledkem leasingu se dle české legislativy v rozvaze neprojeví. Tyto skutečnosti se zachycují pouze do podrozvahové evidence. Věřitelé by pak z rozvahy mohli dospět k nepravdivým informacím o stavu kapitálové struktury podniku. Této skutečnosti se brání IFRS i US GAAP, které vyžadují upřednostňovat obsah před formou a zachycovat tak skutečnou ekonomickou realitu.

Prostřednictvím příkladu v praktické části bylo zobrazeno účetní zachycení finančního leasingu z hlediska nájemce dle české legislativy, IFRS/IAS a US GAAP. V případě české legislativy se předmět finančního leasingu nezachycuje v rozvaze nájemce. V příkladě bylo aplikováno účtování o jednotlivých splátkách, kdy předmět leasingu není v rozvaze zachycen ani jako majetek na straně aktiv a ani jako závazek na straně pasiv, díky těmto skutečnostem dochází k podhodnocení aktiv a ke zkreslení ukazatele rentability a také k absenci závazků s leasingem spojených a tím ke zkreslení ukazatelů zadluženosti. Tento způsob účtování je od IFRS vzdálenější než druhý možný způsob účtování - účtování o celkové částce nájemného, kdy se dlouhodobý závazek z pronájmu zachycuje v pasivech souvztažně s účtem časového rozlišení (náklady příštího období) na straně aktiv. Dochází tak naopak k nadhodnocení aktiv a pasiv. Důvodem je oceňování v pořizovací hodnotě. Tento způsob účtování je k IFRS mnohem bližší, přesto však zde platí přednost formy před obsahem.

Mezinárodní standardy IFRS a US GAAP se snaží tento způsob účetnictví minimalizovat, jelikož zkresluje ekonomickou realitu firmy a deformuje tak i ukazatele rentability a

zadluženosti. Nájemce dle IFRS a US GAAP předmět leasingu odepisuje jako kdyby byl jeho vlastník, jelikož hradí výlohy s ním spojené.

Probíhající konvergence mezi IFRS a US GAAP, s cílem vytvořit jediný celosvětový systém regulace účetnictví, by měly být dovršeny v letech 2015 a 2016. Česká republika by se dle IFRS v tomto směru měla také harmonizovat. Největší překážku harmonizace České republiky představuje značná provázanost s daňovými zákony. Od 1.1. 2011 se v České republice rozšířila možnost pro dceřiné společnosti, které mají své mateřské společnosti v zahraničí, dobrovolně vykazovat dle IFRS. Nadále zůstává v platnosti ta skutečnost, že konsolidující účetní jednotky registrované na burzách cenných papírů mají povinnost dle IFRS účtovat, do roku 2016 budou povinně i veškeré americké firmy používat IFRS. Výkazy pak budou srovnatelnější, přehlednější a především budou zobrazovat skutečnou ekonomickou realitu. Neamerické firmy, které chtějí vstoupit na americkou burzu cenných papírů již dnes mohou vykazovat dle IFRS. Pro americké účetní jednotky však tato možnost zatím neexistuje.

Leasingem se zabývá IAS 17. Od 1.1. 2013 dojde v rámci IAS k významné novelizaci. Operativní leasing bude zrušen a dále účtován jako finanční leasing, což představuje další pádný důvod pro urychlení harmonizace české účetní legislativy.

Cílů vytýčených v úvodu práce bylo dosaženo. Účetní závěrky jednotlivých účetních systémů byly zanalyzovány prostřednictvím vzorového příkladu, na němž byly zachyceny zcela patrné rozdíly mezi účetním zachycením finančního leasingu z hlediska nájemce. Vzhledem k těmto rozdílům ve vykazování by bylo žádoucí harmonizovat českou účetní legislativu a IFRS/IAS. V praxi by dokončení této harmonizace znamenalo zkvalitnění obsahu výkazů a především účetní zachycení skutečné ekonomické reality včetně zvýšení důvěryhodnosti a vypovídací hodnotě výkazů. Termín dokončení konvergenčí mezi IFRS/IAS a US GAAP byl již opakovaně stanoven, ale neustále se odsouvá. Aktuální termín dokončení konvergence je stanoven na rok 2016. Harmonizace české účetní legislativy s IFRS/IAS již započala, ale její postup je značně komplikován silnou vazbou s daňovými zákony. Co se týče přínosu této diplomové práce pro vědní obor, tato práce dokazuje naléhavost dokončení konvergenčí US GAAP a IFRS/IAS a nezbytnost harmonizace české účetní legislativy s IFRS/IAS.

Seznam použité literatury

Citace

DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2. aktualizované a rozšířené vyd. Brno: Computer Press, 2008. 329 s. ISBN 978-80-251-1950-1.

INSTITUT SVAZU ÚČETNÍCH a.s. *Účetnictví I*. 3. Přepřacované a rozšířené vyd. Praha: ISU a.s., 2008. 495 s. ISBN 978-80-86716-45-9.

JÁČOVÁ, H., PRSKAVCOVÁ, M.: *Finanční řízení podniku: sbírka příkladů*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. 122 s. ISBN 978-80-7372-424-5.

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. XVII. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 2007. 444 s. ISBN 978-80-7273-143-5.

KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví světový koncept IFRS/IAS*. 5. aktualizované vyd. Praha: BOVA Polygon, 2005. 381 s. ISBN 80-7273-129-7.

KOVANICOVÁ, D. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. 1.vyd. Praha: Bova Polygon, 2004. 304 s. ISBN 80-7273-095-9.

KRUPOVÁ, L. *IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. 1. vyd. Praha: VOX a.s., 2009. 804 s. ISBN 978-80-86324-76-0.

KUKLÍK, J.; KUKLÍK, J. *Dějiny 20. století*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Práce, 1995. 192 s. ISBN 80-208-0454-4.

MALÍKOVÁ, O.; HORÁK, J. *České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů hodnotově ovlivňujících účetní výkaznictví*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2009. 170 s. ISBN 978-80-7372-557-0.

MLÁDEK, R. *Světové účetnictví*. 2. aktualizované a přepřacované vyd. Praha: LINDE Praha a.s., 2002. 622 s. ISBN 80-7201-349-1.

MLÁDEK, R. *Světové účetnictví IFRS /US GAAP*. 3 aktualizované a přepřacované vyd. Praha: LINDE Praha, a.s., 2005. 415 s. ISBN 80-7201-519-2.

NOBES, C.; PARKER, R. *Comparative International Accounting*. 10th ed. London: Prentice Hall, 2008. 632 s. ISBN 978-0273714767.

SCHROLL, R. Nadnárodní účetní harmonizace, příloha časopisu Účetnictví. Praha: Bilance, VŠE, 1991. s. 29-36. ISSN neuvedeno.

SLÁDKOVÁ, E.; MRKVIČKA, J. Finanční účetnictví a výkaznictví. 1. vyd. Praha: ASPI, a.s. 2009. 452 s. ISBN 978-80-86716-68-8.

STROUHAL, J.; ŽIDLICKÁ, R.; KNAPOVÁ, B. *Účetnictví 2009, Velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2009. 659 s. ISBN 978-80-251-2425-3.

SVATOŠOVÁ, J.; TRÁVNÍČKOVÁ, J. *Účtová osnova, české účetní standardy, postup účtování pro podnikatele 2011*, Olomouc: ANAG, 2011. 348 s. ISBN 978-80-7263-645-7.

ŠRÁMKOVÁ, A.; JANOUŠKOVÁ, M.; VOJÁČKOVÁ, H. *IAS/IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví, praktické aplikace*. Aktualizované vydání pro účetní období 2009-2010. Praha: INSTITUT CERTIFIKACE ÚČETNÍCH, a.s., 2009. 480 s. ISBN 978-80-86716-61-9.

VALOUCH, P. *Leasing v praxi praktický průvodce*. 4. aktualizované vyd. Praha: GRADA Publishing a.s., 2009. 128 s. ISBN 978-80-247-2923-7.

VYCHOPENĚ, J. *Finanční leasing z účetního a daňového pohledu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 160 s. ISBN 978-80-7357-590-8.

WALTON, P.; AERTS, W. *Global financial accounting and reporting principles and analysis*. 2nd edition. London – Pre Press, Ltd, 2009. ISBN 978-1-4080-1772-2.

ŽÁROVÁ, M. Jednotné účetní výkaznictví v Evropě. Právo ústavní a správní [online]. 2011 [cit. 2011-06-05]. Dostupný z WWW: <http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/pravo-ustavni-a-spravni/art_3707/jednotne-ucetni-vykaznictvi-v-evrope.aspx>.

Businessinfo.cz – Oficiální portál pro podnikání a export. Praha. Czech Trade. c2011 [cit. 2011-06-05]. Slovník pojmů Evropské unie. Dostupné z WWW:<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/j/jednotny-evropskyakt/1000703/55002/>>.

Education and Training 2020 [online]. Aktuality. c2011 [cit. 2011-06-05]. Polské předsednictví v Radě EU. Dostupný z WWW:< <http://www.et2020.cz/eu-aktuality-detail.php?ida=23> >.

Europa – EU v kostce [online]. Evropská unie. c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie Evropské unie. Dostupný z WWW:<http://europa.eu/abc/history/index_cs.htm>.

Euroskop - věcně o Evropě [online]. Praha 1. Vláda České republiky, c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie integrace EU. Dostupný z WWW:< <http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>>

Finance.cz – poznejte hodnotu informace [online]. Brno. Finance media a.s., c2011 [cit. 2011-06-05]. Jednotná měna Euro. Dostupný z WWW:<<http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/euro/>>.

Státy-EU.kvalitně.cz [online]. Praha. Node Thirty Three. c2011 [cit. 2011-06-05]. Historie EU v datech. Dostupný z WWW:< <http://staty-eu.kvalitne.cz/historie-EU.html>>.

U.S. Securities and Exchange Commission [online]. Washington DC. SEC, c2011 [cit. 2011-06-05]. What we do. Dostupný z WWW:<<http://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml>>.

Bibliografie

BLECHOVÁ, B.; JANOUŠKOVÁ, J. *Podvojně účetnictví v příkladech 2011*. 11. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2011. 197 s. ISBN 978-80-247-3806-2.

Seznam příloh

PŘÍLOHA A - TAB. ZÁKLADNÍ STRUKTURA ROZVAHY DLE IAS/IFRS	I
PŘÍLOHA B - TAB. MINIMÁLNÍ KLASIFIKACE AKTIV A PASIV DLE US GAAP	II
PŘÍLOHA C - TAB. 4.2: ÚČETNÍ DENÍK DLE ČESKÉ LEGISLATIVY.....	III
PŘÍLOHA D - HLAVNÍ KNIHA 20X1 V KČ, ČESKÁ ÚČETNÍ LEGISLATIVA	V
PŘÍLOHA E - HLAVNÍ KNIHA 20X2 V KČ, ČESKÁ ÚČETNÍ LEGISLATIVA	VI
PŘÍLOHA F - HLAVNÍ KNIHA 20X3 V KČ, ČESKÁ ÚČETNÍ LEGISLATIVA.....	VII
PŘÍLOHA G - HLAVNÍ KNIHA 20X4 V KČ, ČESKÁ ÚČETNÍ LEGISLATIVA	VIII
PŘÍLOHA H - TAB. 4.2: ÚČETNÍ DENÍK DLE IFRS/IAS	IX
PŘÍLOHA I - HLAVNÍ KNIHA 20X1 V KČ, IFRS, US GAAP	X
PŘÍLOHA J - HLAVNÍ KNIHA 20X2 V KČ, IFRS, US GAAP	XI
PŘÍLOHA K - HLAVNÍ KNIHA 20X3 V KČ, IFRS, US GAAP	XII
PŘÍLOHA L - HLAVNÍ KNIHA 20X4 V KČ, IFRS, US GAAP	XIII
PŘÍLOHA M - HLAVNÍ KNIHA 20X5 V KČ, IFRS, US GAAP	XIV

Příloha A - Tab. Základní struktura rozvahy dle IAS/IFRS

Majetek	Závazky a kapitál
Krátkodobý majetek:	Závazky:
Peníze a krátkodobé investice	<i>Krátkodobé závazky</i>
Pohledávky z obchodního styku	Závazky z obchodního styku
Zásoby	Časové rozlišení
Časově rozlišený a odložený majetek	Krátkodobé závazky celkem
Dlouhodobý majetek:	<i>Dlouhodobé závazky</i>
<i>Investice a finanční nástroje</i>	Půjčky
Majetkové cenné papíry	Závazky spojené s leasingem
Dlužní nástroje	Dluhopisy
Investice celkem	Dlouhodobé závazky celkem
<i>Hmotný majetek</i>	Vlastní kapitál (podíl vlastníků):
Budovy a stavby	Nominální hodnota kmenových akcií
Výrobní stroje a zařízení	Emisní ážio
Správní a obchodní zařízení	Nerozdělený zisk
Oprávky ke hmotnému majetku	
Hmotný majetek celkem	
	<i>Nevyhrazený nerozdělený zisk</i>
<i>Nehmotný majetek</i>	Fondy ze zisků
Patenty a autorská práva	Nerozdělený zisk celkem
Goodwill	Podíl minoritních vlastníků
Oprávky k nehmotnému majetku	
Nehmotný majetek celkem	

Zdroj: Vlastní zpracování aktuálně dle MLÁDEK, R. *Postupy účtování podle IFRS, IFRS Policies and procedures* 1. vyd. Praha 2: Leges s.r.o., 2009. s. 26-27.

Příloha B - Tab. Minimální klasifikace aktiv a pasiv dle US GAAP

Minimální klasifikace aktiv a pasiv ve standardní rozvaze US GAAP	
Assets (Aktiva)	Liabilities and Shareholders Equity (Závazky a jmění)
<i>Current Assets (Běžná aktiva)</i>	<i>Current Liabilities (Krátkodobé závazky)</i>
Cash (Peníze)	Payables: Accounts Payable, Short Term Notes, Accruals, Lease Obligations etc. (Závazky z obchodního styku, Směnky k úhradě, Časové rozlišení atd.)
Marketable Securities (Krátkodobé obchodovatelné cenné papíry)	Total Current Liabilities
Receivables (Pohledávky)	
Inventory (Zásoby)	<i>Long-Term Liabilities (Dlouhodobé závazky)</i>
Accruals (Časové rozlišení)	Bonds, Long-Term Loans, Long-Term Notes, Lease Obligations etc. (Dluhopisy, Dlouhodobé půjčky, Dlouhodobé směnky, Závazky za leasing atd.)
Total Current Assets	Total Long-Term Liabilities
	Total Liabilities
<i>Fixed Assets (Stálá aktiva)</i>	
Investments (Investice)	<i>Shareholder's Equity (Jmění)</i>
Property plant and Equipment (Hmotný investiční majetek)	Equity At Par (Jmění v nominální hodnotě - Základní jmění, Kmenové akcie)
Intangible Assets (Nehmotný investiční majetek)	Additional Paid In Capital (Emisní ážio)
Total fixed Assets	
Total Assets	<i>Retained Earnings (Nerozdělený zisk)</i>
	<i>Accumulated Other Comprehensive Income (Obsáhlý hospodářský výsledek minulých let)</i>
	Total Shareholder Equity
	Total Liabilities And Equity

Zdroj: Vlastní zpracování dle MLÁDEK, R. Světové účetnictví. 2. aktualizované a přepracované vyd. Praha: LINDE Praha a.s., 2002. s. 91.

Příloha C - Tab. 4.2: Účetní deník dle české legislativy

Datum	Text	Částka v Kč	MD	D	Číslo účetní operace
31.3.20X2	Předpis 4. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	10
		90 000	X	221	11
31.3.20X2	Úhrada 4. řádné splátky	85 000	479	X	11a
		5 000	518	X	11b
30.6.20X2	Předpis 5. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	12
		90 000	X	221	13
30.6.20X2	Úhrada 5. řádné splátky	85 000	479	X	13a
		5 000	518	X	13b
30.9.20X2	Předpis 6. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	14
		90 000	X	221	15
30.9.20X2	Úhrada 6. řádné splátky	85 000	479	X	15a
		5 000	518	X	15b
31.12.20X2	Předpis 7. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	16
		90 000	X	221	17
31.12.20X2	Úhrada 7. řádné splátky	85 000	479	X	17a
		5 000	518	X	17b
31.12.20X2	Převod poměrné části zvýšené splátky do nákladů	94 000	518	381	18
31.3.20X3	Předpis 8. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	19
		90 000	X	221	20
31.3.20X3	Úhrada 8. řádné splátky	85 000	479	X	20a
		5 000	518	X	20b
30.6.20X3	Předpis 9. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	21
		90 000	X	221	22
30.6.20X3	Úhrada 9. řádné splátky	85 000	479	X	22a
		5 000	518	X	22b
30.9.20X3	Předpis 10. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	23
~~30.9.20X3~~	~~Úhrada 10. řádné splátky~~	90 000	X	221	24
		85 000	479	X	24a

		5 000	518	X	24b
31.12.20X3	Předpis 11. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	25
		90 000	X	221	26
31.12.20X3	Úhrada 11. řádné splátky	85 000	479	X	26a
		5 000	518	X	26b
31.12.20X3	Převod poměrné části zvýšené splátky do nákladů	94 000	518	381	27
31.3.20X4	Předpis 12. řádné splátky dle splátkového kalendáře	85 000	518	479	28
		90 000	X	221	29
31.3.20X4	Úhrada 12. řádné splátky	85 000	479	X	29a
		5 000	518	X	29b
31.3.20X4	Nákup obráběcího stroje (přes sklad)	3 000	112	221	30
31.3.20X4	Nákup obráběcího stroje (spotřeba)	3 000	501	112	31
31.3.20X4	Vyřazení obráběcího stroje z podrozvahové evidence	1 162 000	X	75x	32
31.12.20X4	Převod poměrné části zvýšené splátky do nákladů	47 000	518	381	33

Příloha D - *Hlavní kniha 20X1 v Kč, česká účetní legislativa*

221 Bankovní účty			
PS	2 000 000	2)	282 000
		4)	90 000
		6)	90 000
		8)	90 000
Σ	0	Σ	552 000
KS	1 448 000		

479 Jiné dlouhodobé závazky			
4a)	85 000	3)	85 000
6a)	85 000	5)	85 000
8a)	85 000	7)	85 000
Σ	255 000	Σ	255 000
KS	0		

75x Majetek v úschově a najatý majetek

1)	1 162 000		
Σ	1 162 000	Σ	0
KS	0		

381 Náklady příštích období			
2)	282 000	9)	47 000
Σ	282 000	Σ	47 000
KS	235 000		

518 Ostatní služby			
3)	85 000		
4b)	5 000		
5)	85 000		
6b)	5 000		
7)	85 000		
8b)	5 000		
9)	47 000		
Σ	317 000	Σ	0
KS	317 000		

Příloha E - *Hlavní kniha 20X2 v Kč^{II}, česká účetní legislativa*

221 Bankovní účty			
PS	1 448 000	11)	90 000
		13)	90 000
		15)	90 000
		17)	90 000
Σ	0	Σ	360 000
KS	1 088 000		

381 Náklady příštích období			
PS	235 000	18)	94 000
Σ	0	Σ	94 000
KS	141 000		

429 Neuhrazená ztráta min. let			
	-317 000		
Σ	-317 000	Σ	0
KS	0		

479 Jiné dlouhodobé závazky			
11a)	85 000	10)	85 000
13a)	85 000	12)	85 000
15a)	85 000	14)	85 000
17a)	85 000	16)	85 000
Σ	340 000	Σ	340 000
KS	0		

518 Ostatní služby			
10)	85 000		
11b)	5 000		
12)	85 000		
13b)	5 000		
14)	85 000		
15b)	5 000		
16)	85 000		
17b)	5 000		
18)	94 000		
Σ	454 000	Σ	0
KS	454 000		

^{II} Počáteční stav účtu 211 (Bankovní účty) a 411 (Základní kapitál) jsou každý ve výši 2 000 000 Kč.

Příloha F - *Hlavní kniha 20X3 v Kč^{III}, česká účetní*

legislativa

221 Bankovní účty			
PS	1 088 000	20)	90 000
		22)	90 000
		24)	90 000
		26)	90 000
Σ	0	Σ	360 000
KS	728 000		

381 Náklady příštích období			
PS	141 000	27)	94 000
Σ	0	Σ	94 000
KS	47 000		

429 Neuhrazení ztráta min. let			
PS	-317 000		
Σ	-454 000	Σ	0
KS	-771 000		

479 Jiné dlouhodobé závazky			
20a)	85 000	19)	85 000
22a)	85 000	21)	85 000
24a)	85 000	23)	85 000
26a)	85 000	25)	85 000
Σ	340 000	Σ	340 000
KS	0		

518 Ostatní služby			
19)	85 000		
20b)	5 000		
21)	85 000		
22b)	5 000		
23)	85 000		
24b)	5 000		
25)	85 000		
26b)	5 000		
27)	94 000		
Σ	454 000	Σ	0
KS	454 000		

^{III} Počáteční stav účtu 211 (Bankovní účty) a 411 (Základní kapitál) jsou každý ve výši 2 000 000 Kč.

Příloha G - *Hlavní kniha 20X4 v Kč^{IV}, česká účetní*

legislativa

221 Bankovní účty			
PS	728 000	29)	90 000
		30)	3 000
Σ	0	Σ	93 000
KS	635 000		

429 Neuhrazení ztráta min. let			
PS	-1 225 000		
Σ	-137 000	Σ	0
KS	-1 362 000		

501 Spotřeba materiálu			
31)	3 000		
Σ	3 000	Σ	0
KS	3 000		

75x Majetek v úschově a najatý majetek			
PS	1 162 000	32)	1 162 000
Σ	0	Σ	1 162 000
KS	1 162 000		

381 Náklady příštích období			
PS	47 000	33)	47 000
Σ	0	Σ	47 000
KS	0		

479 Jiné dlouhodobé závazky			
29a)	85 000	28)	85 000
Σ	85 000	Σ	85 000
KS	0		

518 Ostatní služby			
28)	85 000		
29b)	5 000		
33)	47 000		
Σ	137 000	Σ	0
KS	137 000		

^{IV} Počáteční stav účtu 211 (Bankovní účty) a 411 (Základní kapitál) jsou každý ve výši 2 000 000 Kč.

Příloha H - Tab. 4.2: Účetní deník dle IFRS/IAS

Datum	Text	Částka	MD	D	Číslo účetní operace
		90 000	x	221	6
~~31.3.20X2~~	~~4. Splátka~~	65 952	474	x	6a
		19 048	562	x	6b
		5 000	518	x	6c
		90 000	x	221	7
~~30.6.20X2~~	~~5. splátka~~	67 838	474	x	7a
		17 162	562	x	7b
		5 000	518	x	7c
		90 000	x	221	8
~~30.9.20X2~~	~~6. splátka~~	69 777	474	x	8a
		15 223	562	x	8b
		5 000	518	x	8c
		90 000	x	221	9
~~31.12.20X2~~	~~7. splátka~~	71 772	474	x	9a
		13 228	562	x	9b
		5 000	518	x	9c
31.12.20X2	Odpis 20X2	290 500	551	082	10
		90 000	x	221	11
~~31.3.20X3~~	~~8. Splátka~~	73 825	474	x	11a
		11 175	562	x	11b
		5 000	518	x	11c
		90 000	x	221	12
~~30.6.20X3~~	~~9. splátka~~	75 935	474	x	12a
		9 065	562	x	12b
		5 000	518	x	12c
		90 000	x	221	13
~~30.9.20X3~~	~~10. splátka~~	78 107	474	x	13a
		6 893	562	x	13b
		5 000	518	x	13c
		90 000	x	221	14
~~31.12.20X3~~	~~11. splátka~~	80 340	474	x	14a
		4 660	562	x	14b
		5 000	518	x	14c
31.12.20X3	Odpis 20X3	290 500	551	082	15
		93 000	x	221	16
~~31.1.20X4~~	~~12. Splátka~~	82 637	474	x	16a
		2 363	562	x	16b
		8 000	518	x	16c
31.12.20X4	Odpis 20X4	290 500	551	082	17
30.6.20X5	Odpis 20X5	145 250	551	082	18

Příloha I - *Hlavní kniha 20X1 v Kč^V, IFRS,*

US GAAP

022 Samostatné movité věci a soubory movitých věcí

1)	1 162 000	
Σ	1 162 000	Σ 0
KS	1 162 000	

082 Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí

	5)	145 250
Σ	0	Σ 145 250
	KS	145 250

221 Bankovní účty

PS	2 000 000	2)	372 000
		3)	90 000
		4)	90 000
Σ	0	Σ	552 000
KS	1 448 000		

474 Závazky z pronájmu

2a)	367 000	PS	1 162 000
3a)	64 699		
4a)	64 118		
Σ	495 817	Σ	0
		KS	666 183

518 Ostatní služby

2b)	5 000	
3c)	5 000	
4c)	5 000	
Σ	15 000	Σ 0
KS	15 000	

551 Odpisy dlouhodob. hm. a nehm. majetku

5)	145 250	
Σ	145 250	Σ 0
KS	145 250	

562 Úroky

3b)	20 301	
4b)	20 882	
Σ	41 183	Σ 0
KS	41 183	

^V Počáteční stav účtu 211 (Bankovní účty) a 411 (Základní kapitál) jsou každý ve výši 2 000 000 Kč.

Příloha J - *Hlavní kniha 20X2 v Kč^{VI}, IFRS,*

US GAAP

022 Samostatné movité věci a soubory movitých věcí

1)	1 162 000	
Σ	1 162 000	Σ 0
KS	1 162 000	

082 Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí

	PS	145 250
	10)	290 500
Σ 0	Σ	290 500
	KS	435 750

221 Bankovní účty

PS	1 448 000	6)	90 000
		7)	90 000
		8)	90 000
		9)	90 000
Σ	0	Σ	360 000
KS	1 088 000		

429 Neuhrazená ztráta minulých let

		-201 433
Σ 0	Σ	-201 433
	KS	-201 433

474 Závazky z pronájmu

6a)	65 952	PS	666 183
7a)	67 838		
8a)	69 777		
9a)	71 772		
Σ	275 339	Σ	0
		KS	390 844

518 Ostatní služby

6c)	5 000	
7c)	5 000	
8c)	5 000	
9c)	5 000	
Σ	20 000	Σ 0
KS	20 000	

562 Úroky

6b)	19 048	
7b)	17 162	
8b)	15 223	
9b)	13 228	
Σ	64 661	Σ 0
KS	64 661	

551 Odpisy dlouhodob. hm. a nehm. majetku

10)	290 500	
Σ	290 500	Σ 0
KS	290 500	

^{VI} Počáteční stav účtu 211 (Bankovní účty) a 411 (Základní kapitál) jsou každý ve výši 2 000 000 Kč.

Příloha K - *Hlavní kniha 20X3 v Kč^{VII}, IFRS, US*

GAAP

022 Samostatné movité věci a soubory movitých věcí			
1)	1 162 000		
Σ	1 162 000	Σ	0
KS	1 162 000		

221 Bankovní účty			
PS	1 088 000	11)	90 000
		12)	90 000
		13)	90 000
		14)	90 000
Σ	0	Σ	360 000
KS	728 000		

474 Závazky z pronájmu			
11a)	73 825	PS	390 844
12a)	75 935		
13a)	78 107		
14a)	80 340		
Σ	308 207	Σ	0
		KS	82 637

551 Odpisy dlouhodob. hm. a nehm. majetku			
15)	290 500		
Σ	290 500	Σ	0
KS	290 500		

082 Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí			
	PS		435 750
	15)		290 500
Σ	0	Σ	290 500
	KS		726 250

429 Neuhrazená ztráta minulých let			
			-576 594
Σ	0	Σ	-576 594
	KS		-576 594

518 Ostatní služby			
11c)	5 000		
12c)	5 000		
13c)	5 000		
14c)	5 000		
Σ	20 000	Σ	0
KS	20 000		

562 Úroky			
11b)	11 175		
12b)	9 065		
13b)	6 893		
14b)	4 660		
Σ	31 793	Σ	0
KS	31 793		

^{VII} Počáteční stav účtu 211 (Bankovní účty) a 411 (Základní kapitál) jsou každý ve výši 2 000 000 Kč.

Příloha L - *Hlavní kniha 20X4 v Kč^{VIII}, IFRS, US GAAP*

022 Samostatné movité věci a soubory movitých věcí			082 Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí		
1)	1 162 000			PS	726 250
				17)	290 500
Σ	1 162 000	Σ 0	Σ 0	Σ	290 500
KS	1 162 000			KS	1 016 750

221 Bankovní účty			429 Neuhrazená ztráta minulých let		
PS	728 000	16) 93 000			-918 887
Σ	0	Σ 93 000	Σ 0	Σ	-918 887
KS	635 000			KS	-918 887

474 Závazky z pronájmu			518 Ostatní služby		
16a)	82 637	PS 82 637	16c)	8 000	
Σ	82 637	Σ 0	Σ	8 000	Σ 0
		KS 0	KS	8 000	

551 Odpisy dlouhodob. hm. a nehm. majetku			562 Úroky		
17)	290 500		16b)	2 363	
Σ	290 500	Σ 0	Σ	2 363	Σ 0
KS	290 500		KS	2 363	

^{VIII} Počáteční stav účtu 211 (Bankovní účty) a 411 (Základní kapitál) jsou každý ve výši 2 000 000 Kč.

Příloha M - *Hlavní kniha 20X5 v Kč^{IX}, IFRS, US GAAP*

022 Samostatné movité věci a soubory movitých věcí

1)	1 162 000	
Σ	1 162 000	Σ 0
KS	1 162 000	

429 Neuhrazená ztráta minulých let

	-1 219 750	
Σ 0	Σ -1 219 750	
	KS -1 219 750	

082 Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí

	PS	1 016 750
	18)	145 250
Σ 0	Σ	145 250
	KS	1 162 000

551 Odpisy dlouhodob. hm. a nehm. majetku

18)	145 250	
Σ	145 250	Σ 0
KS	145 250	

^{IX} Počáteční stav účtu 211 (Bankovní účty) a 411 (Základní kapitál) jsou každý ve výši 2 000 000 Kč.